VIRGILIU STEF. SERDARU

LUPTA DELA MĂRĂȘEȘTI-OITUZ

CU DESENE DE A. MURNU

BIBLIOTECA - MUNICIPIULUI - BUCUREȘTI

INSTITUTUL DE ARTE GRAFICE
«MINERVA». — BUCUREȘTI.
1919

www.digibuc.ro

VIRGILIU ŞTEF. SERDARU

MĂRĂŞEŞTI-OITUZ

Desene de A. MURNU.

www.digibuc.ro

TOATE DREPTURILE REZERVATE

www.digibuc.ro

LUPTA DELA MĂRAŞEŞTI-OITUZ

Motto: Ascute-ţi sabia ca fulgerul şi încoardă-ţi arcul, o ţara mea!... Duşmanul se găteşte şi tu eşti straja lumei... lumea te-au părăsit şi s'au sculat asupra-ţi; noroadele s'au legat între ele pentru a te batjocori şi a stânge dintre noroade pomenirea ta... O patria mea, jertfeşte te!

Cântarea României
de Al. Russo, cântul 31.

www.digibuc.ro

ÎNCHINARE.

EROILOR.

Închin acest volum **Eroilor** *morţi în grozavele lupte dela Mărăşeşti-Oituz.*

Sufletele lor vibrează în fiecare din noi.

Avântul lor ne-a însufleţit în orele de restrişte, iar sângele lor a făurit Unirea Românilor.

VIRGILIU ŞTEF. SERDARU

www.digibuc.ro

CUVÂNT ÎNAINTE.

In grozava vijelie ce a zguduit pământul. în această ciocnire uriaşe a forţelor deslănţuite, popoarele au făcut încordări supreme şi au arătat toată puterea lor de vitalitate, tot ce aveau mai frumos în cultura şi simţământul lor: au arătat idealismul *la care pot să se ridice.*

Când atâţi oameni şi-au jertfit viaţa, când atâţi au dispreţuit moartea, au dispreţuit toate legăturile cu materia, şi deci s'au ridicat cu mult de-asupra materiei — înseamnă că au ştiut să se ridice ca nişte coloşi de-asupra comunului, înseamnă că sunt mari în nişte proporţii, pe cari pentru moment nu le putem măsura!

Ce este această ridicare alt-ceva decât idealism, decât dominaţia sufletului asupra materiei, asupra corpului trecător?

www.digibuc.ro

Este cel mai frumos exemplu de om superior în care sufletul comandă, care se îngrijeşte mai întâi de suflet, partea eterică, dar de esenţa cea mai divină din fiinţa omenească.

* * *

Când un popor nu poate să se ridice la aceste înălţimi considerabile, în cât să dispreţuiască viaţa materială a corpului, înseamnă că instinctele brutale ale materiei predomină încă, înseamnă că sufletul acelui popor nu este în destul de cultivat pentru a se ridică de-asupra meschinelor preocupări de existenţă materială.

Dar atunci când s'a ridicat de-asupra vieţei, când fii ţărei au putut avea acest idealism, atunci pot înţelege mai bine noţiunea de patrie, iubirea de patrie şi pot găsì în ei forţa neperitoare şi înflăcărată de a-şi jertfì corpul când nevoile patriei o cer.

Şi în această canonită luptă de existenţă în care cei slabi pier, tot aşa şi popoarele cari n'au ajuns încă la această înălţime morală sunt menite să dispară...

Sunt prea slabe ca să poată trăì în con

www.digibuc.ro

certul statelor existente, sunt strivite numai decât de forţa uriaşe a celor ce s'au ridicat deja.

Iată de ce state noi din popoare noi nu se mai pot forma, iată de ce fiecare popor trebue să se adune bine la un loc, să-şi închege şi să-şi strângă toate energiile, să-şi făurească şi să-şi cristalizeze în mod vizibil, această concepţiune înaltă asupra vieţei şi să-şi înveţe fiii la şcoala idealismului...

Prin această prismă trebue privit războiul, prin gradul de înălţare morală la care s'a ridicat un popor, în dispreţul morţii, iar nu prin alte prisme cari pot fi dăunătoare, mai târziu, vieţei sociale din stat.

* * *

In focul ce cuprinsese pământul, România şi-a dat o parte glorioasă de jertfe. Sânge românesc dintre cel mai curat şi bun s'a vărsat pe câmpurile de bătae şi dispreţul de viaţă al ofiţerilor veşnic în frunte şi al soldaţilor neînfricoşaţi, au înmărmurit lumea întreagă.

Prin stăruitoarea noastră cultură, prin evo-

www.digibuc.ro

luţia noastră, prin sentimentele noastre am dovedit lumei întregi că am ştiut să ne ridicăm la o înălţime morală neînchipuită şi să săvârşim ne mai auzite acte de eroism... Căci ce e eroismul decât dispreţul vieţei, de cât idealismul în viaţă.

Luptele dela Mărăşeşti-Oituz prezentându-se ca un bloc, au arătat lumei întregi întreaga noastră valoare şi de aceia toate simpatiile s'au îndreptat către noi şi tot sprijinul ne-a venit dela personagiile cele mai marcante ale lumei, în îndeplinirea năzuinţelor noastre.

Era natural deci, ca ţările surori Ardealul, Bucovina, Basarabia. Banat, Crişana, Temişana şi Maramureş să vină la matca veche a regatului, căci au văzut înainte, s'au convins în urmă, că de acolo vine numai lumină, că acolo sunt concepţiile idealistice, cari ridică pe un popor la înălţimea marilor popoare...

Uniti astfel în o Românie a tuturor Românilor vom putea nestingheriţi de lucrările şi luptele de mai înainte pentru această unire, să ne concentrăm toate minţile şi toate puterile pentru ca să dăm în lume roadele

www.digibuc.ro

geniului nostru naţional şi a muncei noastre neobosite pentru civilizaţie şi umanitate.

* * *

In descrierea luptei dela Mărăşeşti-Oituz, marea bătălie după întinsul acelui front în lunile Iulie şi August 1917 — m'am servit de documente oficiale, pentru ca să pot da povestirei preciziunea cea mai mare.

Am încercat să vorbesc de marea noastră victorie şi în volumul de propagandă care a apărut mai 'nainte Războiul nostru; *dar cenzura germană, pe care «îndrăsnisem» să o înfrunt, mi-a suprimat toată descrierea prin mari cruci roşii, iar pe cel ce scrisese l-a trecut în lista neagră...*

Insă această teamă de cunoaşterea adevărului asupra marei noastre bătălii Mărăşeşti-Oituz, mi-a dovedit şi mai mult valoarea strălucitei noastre victorii, şi mi-a dat puteri noi în opera de propagandă ce întreprindeam pe noul front al cucerirei de suflete, biruinţe tot aşa de grele ca şi cele pe cari le încercasem ca ostaş pe câmpul de bătae...

www.digibuc.ro

Am studiat marea bătălie zi cu zi din punctul de vedere brut al stărei de spirit în Muntenia, Moldova şi pe front. In acelaşi timp am considerat descrierea eroismului ce nemai pomenit desfăşurat de trupele noastre ca un ceva absolut necesar de arătat, avându-se în vedere părerea ce avem că războiul trebue privit prin această prizmă a înălţimei morale, a idealismului, la care s'a ridicat un popor.

Volumul este documentat cu comunicate oficiale ale Marelui Cuartier Român, comunicate cari formează de acum o biblie a neamului românesc.

La începutul volumului am pus ca un soiu de închinare, ca omagiu respectos adus familiei noastre regale, sufletul şi viaţa războiului nostru de întregire, schiţa Regina noastră.

O iubim mult pe Regina noastră, o respectăm mult şi recunoştiinţa României va fi de a pururi pentru forminabila acţiune întreprinsă de Ea pentru cauza naţională.

Mult mai târziu se va puteà spune tot ce a făcut Regina noastră pentru România mare, mult mai târziu abia se va puteà şti

www.digibuc.ro

bine marea Ei parte de contribuţie în făurirea României unite.

Ca unul ce cunosc această operă îmi plec capul plin de recunoştinţă şi respect în faţa Reginei ce ne iubeşte din tot sufletul ţara şi pe locuitorii ei...

Tot ca un omagiu am pus şi schiţa Misiunea franceză, *în care vorbesc de scumpii ofiţeri şi soldaţi francezi cu cari au împărtăşit grelele zile de restrişte, dar cu cari am împărtăşit şi bucuria biruinţei.*

Urmează apoi închinarea Ardealului nostru, *pe care oricine simte românește o va înţelege bine...*

* * *

Cu cât se va cunoaşte mai bine eroismul desfăşurat de trupele noastre, cu cât vom cunoaşte mai bine sufletele eroilor morţi în lupte, cu atât vom ridicà mai sus inimile noastre, ne vom ridicà sufletele aşa de sus încât să atingem înălţimile luminate ale idealului în lume.

VIRGILIU ŞTEF. SURDARU

5 Decembrie, 1918.
Bucureşti.

www.digibuc.ro

PARTEA I.

O M A G I U.

Motto : «Orice om are două patrii : întâi pe a sa şi apoi Franţa».

I. Regina noastră.
II. Misiunea franceză.
III. Ardealul nostru.

Virgiliu Ştef. Serdaru. — Mărăşeşti-Oituz.

www.digibuc.ro

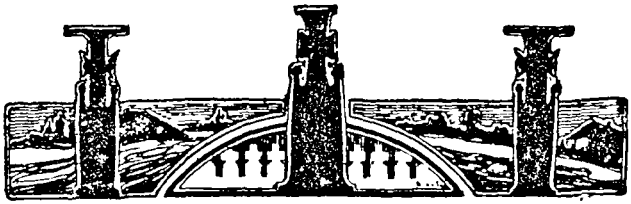

REGINA NOASTRĂ...

Regina noastră!

Regina cea mai iubită din lume colindà spitalele frontului şi mângâià răniţii glorioşi din lupte.

Regina noastră îngrijeà pe bolnavii de tifos exantematic — în sălile îndoliate de umbrele morţii...

Şi când boala secerà mai amarnic, când suferinzii se credeau mai părăsiţi, mai singuri pe lume, atunci vedeau apărând pe Regina noastră, pe Regina cea mai iubită din lume...

www.digibuc.ro

Şi câţi dintre ei dându-şi sufletul n'au avut ca ultimă icoană chipul Reginei cu lacrimi în ochi, câţi n'au murit spunând,ca pentru rugăciune: «*Impărăteasa noastră*».

Când se anunţà vizita Reginei, răniţii tăceau aşteptându-i venirea ca pe o taină mare, aşteptând cucernic ca smeriţii drept credincioşi eşirea preotului din altar cu sfintele daruri.

Vorbele ce spuneà în camerile pline cu flori, rămâneau mult timp aninate în aer ca nişte scântei, soldaţii se căzneau să le înveţe pe de rost, iar micile daruri oferite le păstrau cu grije ca pe nişte decoraţii.

Şi fiecare dintre ostaşi şi-ar fi dat viaţa pentru Regina noastră, Regina cea mai iubită din lume...

Dar când lumea părea că se zgudue din temelii, când se părea că Diavolul a luat în stăpânire pământul, când omenirea înfrigurată nu-şi mai găseà locul pe tot globul, iar armatele ţineau piept infernalelor armate germane, — ce făceà în acele clipe de apocalips Regina noastră?...

Oh! Spăimântătoarea tragedie ce se

www.digibuc.ro

petreceà în sufletul cel mai mărinimos după lume!

Ce suferinţă cutremurà pe Regina noastră care ziua înflăcărà oştirile la luptă cruntă, iar în nopţile albe plângeà mult,

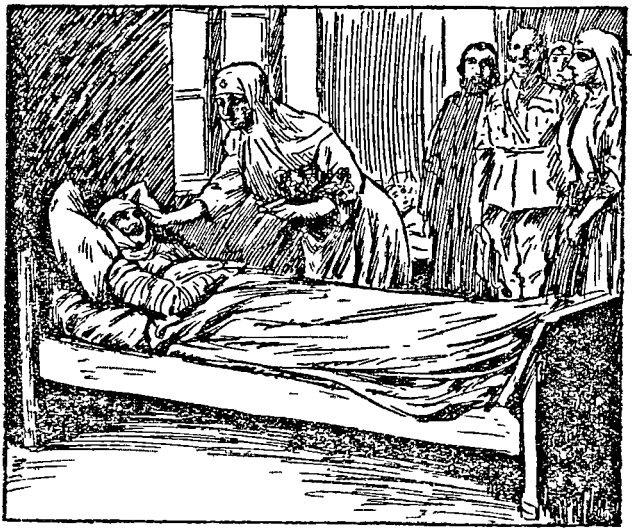

M S. Regina îngrijea pe răniţi şi pe bolnavi de tifos exantematic.

plângeà din suflet pentru mica Românie, pentru frumoasa ţara românească, pentru acest popor de ţărani pe care Ea îl iubeà mai mult ca oricine altul!

Oh! Câtă suferinţă şi cât plânset!

www.digibuc.ro

Dar din toate aceste lacrimi, cari au îmbălsămat mormintele şi au curs şuvoae în orele de restrişte, a răsărit mai caldă iubirea sinceră şi dezinteresată a poporului dela ţară, a văduvelor şi orfanilor pentru Regina noastră.

Am înţeles-o aceasta mai bine într'o zi tăcută de toamnă la Bicaz, când am văzut un moşneag cu plete albe, salutând pe Regina noastră, plin de cuviinţă şi iubire...

Câtă smerenie şi câtă veneraţie în gestul lui de bătrân stăpânitor al pământului, care se descopereà cu vorbele simple :

— Să trăeşti, Măria Ta !

In acea zi mohorâtă de toamnă, în munţii sălbatici ai Bicazului, am văzut cel mai sincer surâs de fericire, am văzut cea mai mândră ţinută întâlnită vreodată, am văzut pe Regina noastră mândră de iubirea ţăranilor Ei...

Regina noastră !

Regina cea mai iubită din lume!

www.digibuc.ro

MISIUNEA FRANCEZĂ.

Veniţi din ţară depărtată, veniţi din ţară frumoasă şi mândră, au apărut într'o zi mohorâtă de toamnă pe străzile bucureştene ofiţerii francezi.

Cu uniforma lor albastră viorie au adus cevà din cerul luminat al Franţei, au adus cu ei speranţele de bine şi iluziile, ce începuseră să se destrame, s'au ţesut din nou şi speranţele toate ne-au revenit în spinosul drum ce apucasem...

Eram aşà de mândri de ei, iar ei — când ne cunoscură — aşà de mândri de

www.digibuc.ro

noi, cari îi înţelegeam aşà de bine, cari le vorbeam limba lor, ca pe a noastră, cari păstram aici în Orient un colţ latin, ca o comoară sfântă !

Oh ! de câteori în cursul negrelor secole trecute n'au suferit strămoşii martiruri crunte, de câteori n'a fost să ne piară neamul lovit din toate părţile de neamuri străine ; de câteori în orele cele mai tragice ale istoriei n'am avut ca singur susţinător ideia că suntem descendenţi ai strălucitei ginte latine, că suntem în Orient o santinelă a civilizaţiei şi deci *trebue* să trăim...

De câteori...

Dar în orele mohorâte de toamnă, când oştirile împărăteşti armate până în dinţi ne sfâşiau cu ură din toate părţile, când bănuelile începuseră să încolţească pe seama necredincioşilor Ruşi, când ne simţeam singuri, părăsiţi în haita de lupi, — atunci au venit Francezii.

Oh ! Nu ! Nu ne uitase Franţa ! Ne trimeteà pe unii dintre fiii ei cei mai buni, ne trimeteà simbolul frăţiei sale, trimeteà

www.digibuc.ro

surorei mici dar credincioase dela Dunăre pe solii iubirei sale...

Ce mândri ne-am simţit în ziua când popoarele alese ale lumei ne întindeau mâna de frăţie şi de ajutor, ce adânc mişcaţi, când am văzut că cea dintâi a fost Franţa!

. . . . . .

Ajunşi în ţară, s'au răspândit imediat în sectoarele frontului şi vorba lor a electrizat sutele de ofiţeri, faima venirii Francezilor a făcut să chiuiască văile munţilor înroşite de sânge, de chiotele soldaţilor noştri, cari aveau încredere oarbă în soldaţii Franţei.

Ce sănătos simţ al poporului simplu, care-şi cunoaşte prietenii şi-şi ghiceşte duşmanii.

Ce putere de judecată în acei ţărani voinici, cu feţele bronzate de vânturi, cari auzind că au venit Francezii, au continuat lupta mai aprig, au căpătat puteri înzecite, întocmai ca Făt-Frumos, care beà apă din izvor în lupta cu Balaurul, câştigând astfel puteri noui...

www.digibuc.ro

Iar dacă plecând din ţară neuitatul General Berthelot, şeful misiunei franceze, a ţinut ca la graniţa pământului românesc, la Nistru, să se coboare din tren şi să deà mâna cu opt soldaţi români, aceasta înseamnă că el i-a cunoscut, că el, erou între eroi, le-a apreciat vitejia fără margini şi disciplina de fier, şi că nu a putut — la plecare — să-şi oprească acest gest, dovadă a unor sentimente cari îl copleşiau, dovadă a unei admiraţiuni şi iubiri cari cereau satisfacţia unui gest...

Şi marele general nu s'a sfiit să facă acest gest în gara sărăcăcioasă dela Nistru, când s'a dat jos din tren şi a strâns mânile înegrite şi crăpate de ger al acestor soldaţi voinici, ce şedeau de santinelă, privind cu ochii plânşi, cum ni se duc fraţii, cum ni se duc speranţele, cum ne plecau Francezii...

Dar când plecau ?

După ce ne învăţaseră şi ne aduseseră cu ei noile metode şi arme de luptă modernă, după ce mulţi din ei pieriseră eroic la Verdunul României, Mărăşeşti-

www.digibuc.ro

Oituz, sau în combaterea ucigătoarelor molime ce se încinseseră!

Pieriseră mulţi!...

Dar sufletele lor făureau legătura mai mult cu marea Republică; făureau o legătură care nimic şi niciodată nu va puteà să o sfărâme...

Cu câtă pietate am pronunţat ultimele rugăciuni la mormintele eroilor morţi pe pământul nostru! Cu câtă pietate am invocat numele Franţei.

Pe plăcile de marmoră ce se vor pune în viitorul parlament al României Mari va trebuì să se scrie în slovă nemuritoare numele ofiţerilor şi soldaţilor francezi morţi eroic la noi.

Lt-Colonel Dubois, mort la 4 Aprilie 1917 în urma rănilor căpătate în timpul luptelor de la 2 Decembrie 1916 la Piteşti.

Căpitan Viala, mort la 12 Ianuarie.

Locotenent Richard omorât de un glonţ în timpul unei recunoaşteri pe front.

Căpitan Clayeux, mort la 23 Martie 1917.

www.digibuc.ro

Căpitan Berge mort pe câmpul de bătae dela Mărăşeşti la 10 August 1917.

Căpitan Vernay mort pe câmpul de bătae de la Mărăşeşti la 14 August 1917.

Căpitan Arcens, mort la 15 Aprilie 1917.

Căpitan Streicher, omorât de un glonţ în timpul unei recunoaşteri la 5 Octombrie 1917.

Medicul A-M. Clunet, mort de tifos, îngrijind bolnavii la 4 Aprilie 1917.

Medicul de 1-a cl. Adain, mort de tifos îngrijind bolnavii la 7 Mai 1917.

Medicul Dufraiche, mort de tifos, îngrijind bolnavii la 10 Mai 1917.

Medicul de cl. II-a Santoni, mort de tifos, îngrijind bolnavii la 16 Aprilie 1917.

Medicul Germain, mort la 26 Decembrie 1916.

Locotenentul Caubet, mort la 16 Mai 1917.

Locotenentul Haldy mort la 3 Mai 1917.

Locotenentul aviator de Hergorlay, mort într'o recunoaştere cu avionul pe câmpul de bătae la 23 Noembrie 1916.

Locotenentul aviator de Maille, mort

www.digibuc.ro

într'o recunoaştere cu avionul pe câmpul de bătae la 23 Noembrie 1916.

Locotenentul de marină Beguin Demeaux, mort pe bordul torpilorului român «Zmeu» la 16 Aprilie 1917.

Sublocotenentul de marină Carion, mort pe bordul torpilorului român «Zmeu», la 16 Aprilie 1917.

Sublocotenentul Cordonnier mort dintr'o cădere cu avionul la 10 Mai 1917.

Adjutantul Texier, omorât de un glonţ inamic într'o recunoaştere cu avionul la Mărăşeşti la 14 August 1917.

Marechal de logis Frangin mort în o cădere cu avionul la 10 Mai 1917.

Soldatul Legrey.

Morţii Franţei la noi şi opera uriaşă a misiunei în Moldova, iată imagini ce România nu va putea, nu trebue, să le uite.

Le datorăm recunoştinţă, iar ei ne poartă nouă toată iubirea ; rezultantă a sacrificiilor noastre şi a admiraţiei, ce am ştiut să o inspirăm tuturor străinilor cari trăind printre noi s'au căznit să ne cunoască,

www.digibuc.ro

să ne înţeleagă şi au dus apoi cu ei faima mândrului popor dela gurile Dunărei...

. . . . . .

Iar în zilele strălucite ale României Mari ne vom aminti pios de acea zi mohorâtă de toamnă când au venit din ţara depărtată şi mândră ofiţerii Franţei, aducând cu ei speranţele de bine şi ţesând din nou iluziile ce începuseră să se destrame...

www.digibuc.ro

ARDEALUL NOSTRU...

E al nostru Ardealul! Al nostru vechiul cuib strămoşesc!

Acolo e leagănul românismului; acolo sufletul românesc vibrează mai puternic ca ori unde, acolo parcă răsună mai bine limba românească, iar cântecele şi jocurile sunt mai asemănătoare cu ale strămoşilor.

Ne leagă de el locuri sfinte, şi ne mai leagă nume mari de oameni iluştri, pe cari nu-i mai încăpeau graniţile şi aerul vechei orânduiri...

www.digibuc.ro

In munţii lui plini de farmec întâlneşti Românii cei mai chipeşi, iar în satele cu flori la case vezi Româncele cele mai mândre...

Şi totuşi nu erà al nostru, Ardealul!

Nu era al nostru de sute de ani şi parcă totuşi nu ne venea a crede; minţile noastre nu-l puteau despărţi de trupul românimei.

In totdeauna vedeam Ardealul unit de regat şi nicio graniţă din lume părea că nu ne desparte...

Iar când drumul ducea pe călător la Predeal şi când vedea jandarmul ungur în gară, îi venea să râdă ca de un vis urât, îi venea să râdă şi nu putea să creadă...

Căci nimic în lume nu ne putea deslipi de Ardealul nostru...

Era acelaşi aer ce ne mângâià frunţile, şi lor şi nouă, erau aceleaşi râuri cari ne udau pământul, de aici şi de dincolo, erà acelaşi suflet care bătea din munţii Maramureşului şi până în câmpia Dunărei...

Cum poate cineva despărţi pe cei ce

www.digibuc.ro

se iubesc? Cum pot fi învrăjbiţi doi fraţi buni?

Nu se poate, nimic în lume nu-i poate despărţi...

Căci se întâlnesc sufletele lor, căci se topesc iubirile lor ce se prind, căci se strâng în braţe ca în cleşte gândurile lor ce cutreeră în spaţiu universul...

Ca într'o minune a Mesiei, prigonitorii de sute de ani, au aruncat armele şi ne-au părăsit pământul, iar fraţii apăsaţi şi năpăstuiţi de secole s'au strâns la sânul mamei iubite.

Acum al nostru e Ardealul, al nostru e şi nici o forţă din lume nu ne mai poate despărţi...

Nu mai există Carpaţii, nu mai există jandarmii unguri pe frontieră, nu mai există niciun zăgaz între noi şi ei...

In ziua când ne-am unit, atunci când trenul a început să circule nesupărat de nimeni până la Sibiu, am avut impresia unui cutremur pământesc şi o ciudată impresie de ameţeală ni-a înfiorat trupurile...

Fusesem despărţiţi, în două, ca un o-

www.digibuc.ro

cean printr'un dig imens... Durează digul mult împărţind aceiaşi apă, cu aceleaşi fluctuaţiuni, cu aceleaşi cântece, cu aceleaşi bogăţii.

Durează mult...; dar când într'o zi digul se surpă, în fundul pământului şi când cele două ape se unesc şi strângându-se, se topesc într'o îmbrăţişare, atunci e atâta fierbere în imensul ocean, e atâta mişcare şi atâtea valuri uriaşe, încât vapoarele sunt înecate, iar bărcile înghiţite deodată ca nişte stropi de apă...

Tot aşa când zăgazul între noi şi Ardeal s'a dărâmat, a fost ca o întâmplare cerească extraordinară, ca un cutremur groaznic...

Căzuse orice barieră...

In aer plutea ceva straniu, ne simţeam cu sufletele mai uşoare şi mai libere, iar în colţuri obscure de stradă bătrâni cu barba albă priveau plângând mândrele drapele ce treceau aducând solia de unire a Ardealului...

Şi după cum oceanul nu mai poate din nou fi despărţit printr'un dig, tot aşa şi noi nu vom mai putea fi deslegaţi de

www.digibuc.ro

Ardeal. Ca şi în ocean, nu s'ar mai face despărţirea fără să se tae dureros din corpul nostru, căci nimeni pe lume n'ar putea să arate locul ce ne-a despărţit de Ardeal.

E acelaşi pământ, acciaşi limba, e acelaşi popor, cum ar putea deci cineva să arate vechile frontiere, cari s'au topit şi cari nu mai există nici măcar ca nişte cicatrice? . . . . . .

Al nostru e Ardealul, cu Românii lui chipeşi şi cu Româncele mândre.

Al nostru cu râurile şi munţii săi, al nostru cu tot sufletul românesc...

Al nostru...

Se vor minună generaţiile viitoare că ne-am păstrat minţile în ziua de mare bucurie când vechiul Regat se făurea într'una cu Ardealul, cu Banatul, Crişana, Temişana şi Maramureş, cu dulcea Bucovină şi cu mândra Basarabie....

Se vor minună mulţi şi vor slăvi în osanale vitejii...

www.digibuc.ro

PARTEA II.

LUPTA dela MARAŞEŞTI-OITUZ

Motto : «Se citează cazul eroicului Regiment 32 Mircea, ai cărui ofiţeri şi soldaţi lepădându-şi raniţele, căştile şi hainele, au pornit la atac numai în cămăşi punând pe goană pe inamic».

Com. of. din 31 Iulie 1917.

II. INTRODUCERE.
I. LOCUL LUPTEI ŞI SITUAŢIA MILITARĂ.
III. PLANUL GERMAN ŞI ATACUL.
IV. ZILELE DE EPOPEE.
V. LUPTE GROZAVE.
VI. ATACUL REG. 32 MIRCEA.
VII. GERMANII SIGURI DE SUCCES.
VIII. OITUZUL ŞI NOUA FAZĂ
IX. ÎNLĂTURAREA UNEI CATASTROFE.
X. DUPĂ 12 ZILE.
XI. STAREA DE SPIRIT ÎN MOLDOVA. M. S. REGELE PE FRONT. A. S. R. PRINCIPELE CAROL LA OITUZ.
XII. UN ŢĂRAN.
XIII. CELEBRA ZI DE 6 AUGUST.
XIV. EROISMUL LUPTĂTORILOR.
XV. EROUL CĂPITAN IGNAT.
XVI. MOARTEA SB.-LT. ECATERINA TEODOROIU.
XVII. DOI VITEJI.
XVIII. DUPĂ 6 AUGUST.
XIX. UN ORDIN DE ZI AL M. S. REGELUI.
XX. LUPTELE CONTINUĂ.
XXI. ULTIMELE LUPTE.
XXII. ÎNCHEERE.

www.digibuc.ro

PARTEA II.

LUPTA DELA MĂRĂŞEŞTI-OITUZ.

I.

INTRODUCERE.

Crunta bătălie! Cea mai mare luptă care s'a dat de fii acestei ţări şi pentru care în tot decursul veacurilor nu se vor găsì pene destul de ascuţite ca să-i descrie măreţia; nu se vor găsì poeţi destul de mari pentru a eternizà în versuri nemuritoare eroismul desfăşurat de trupele române şi

www.digibuc.ro

dispreţul de moarte dus până la temeritate!

A venit după cunoscuta noastră ofensivă dela Mărăşti, a venit după faimoasa pregătire de artilerie a ofensivei de pe Siret.

Insuşi Mareşalul german Makensen comanda atacul dat de cele 14 divizii, ce trebuiau conduse la... Iaşi.

Pericolul erà în aer. Il presimţeau toţi luptătorii dela Mărăşti-Câmpurile şi piepturile se oţeleau în aşteptarea răzbunărei germane.

De mult numai lăsaseră ei morţii în mâini străine, de mult uitaseră a abandonà tunuri, arme şi imens material de război, de mult nu mai ştiau ce este retragerea în grabă...

Au cunoscut-o la noi şi trebuiau să se răzbune!

www.digibuc.ro

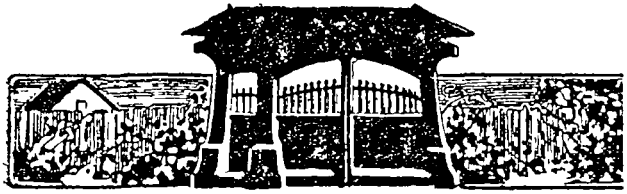

II.

LOCUL LUPTEI ŞI SITUAŢIA MILITARĂ

Inainte de război, călătorul ce venià cu trenul din spre Focşani pe câmpia întinsă ca un taler era izbit deodată de un vânt puternic venit din spre Miază-Noapte şi de curenţi reci, ce-l sileau să se înfăşoare bine.

Era valea râului Putna şi apoi Şusiţa ce curgând din spre Nord din regiunea muntoasă, udă câmpia şi aleargă să se verse în Siret puţin mai la vale de întretăerea cu calea ferată.

www.digibuc.ro

Puţin mai departe de podul peste Suşiţa printre vii şi lanuri mănoase de grâu apăreà gara Mărăşeşti între momumentalele clădiri ale Fabricei şi Castelului Negroponte.

Erà linişte şi ochiul mângâiat de frumuseţea naturei şi bogăţia câmpului nu-şi găseà astâmpăr şi saţiul privind împrejurimile.

Spre stânga primii munţi, frumos îmbrăcaţi în păduri, se ţineau mână în mână, mergând în sus spre Nord şi lăsând să se strecoare printre ei Şuşiţa.

Satele se ţineau lanţ pe vale şi tot omul îţi cità cu mândrie frumoasele localităţi Panciu, Ireşti, Gura-Văei, Câmpurile, Roşculeşti, Ciurucul, Vizantea-Mânăstirească, Găurile.

De aici începeau munţii în toată puterea cuvântului cu admirabilele instalaţii de ferăstrae şi turmele renumite de vite.

Populaţia muncitoare şi vioaie ce îşi petreceà viaţa în mijlocul acestei naturi fermecătoare erà renumită pentru ospitalitatea sa, pentru cântecele şi jocurile originale.

www.digibuc.ro

Mai în sus rămâneà pe dreapta bătrâna Soveja, leagăn de boeri Moldoveni şi drumul ducea la valea râului Caşin, frumoasa Măgura, Caşin, Tg.-Ocna, defileul Oituzului şi Slănic.

Frontul se stabilise la începutul lui 1917 între Făurei de pe Putna, şi Focşani, Găgeşti, Ireşti pe la Verdea, răsărit de Mărăşti. apus de Pralea, apus de mânăstirea Casin, pe Măgura Casin cota 1167, dincolo de Grozeşti până la Slănic.

Valea Şusiţei cu frumoasele ei sate şi toate bogăţiile rămăsese în mâna inamicului şi micile căsuţe văzute din munte de pe frontul nostru aveau darul să atragă cu puteri de magnet pe luptătorii armatei a II-a.

Eroica ofensivă începută la 9 Iulie 1917 sub comanda marelui General Averescu Alexandru ne dă întreaga vale cu toate satele ei, aşa că pe la jumătatea lunei Iulie frontul mergeà dela Mărăşeşti (care erà în mâinele noastre) la apus de Valea Şuşitei, Poiana, sud-vest Soveja, Caşin, dincolo de fabrica Union pe vârful Războiului, Măgura Caşin, Oituz, Slănic.

www.digibuc.ro

In spatele gării erà comuna Mărăşeşti cu casele ei curate şi cochete, şi puţin mai înainte ca la 3 km. pe aceiaşi câmpie întinsă ca masa, curgeà Siretul.

Pe cât de jos şi de intins erà terenul pe dreapta râului spre Mărăşeşti, pe atât de înalt şi prăpăstios erà malul stâng din spre inima Moldovei. Se ridicà ca un perete la o înălţime de aproape 30 de metri. erà par'că menit să adăpostească baterii care să bată bine tot terenul din faţă până dincolo de gara Mărăşeşti, spre valea Suşiţei.

Pe malul stâng satele Nicoreşti, Ionăşeşti şi mai spre dreapta Cozmeşti, Bucureştii-Noi, Furceni, Movileni, Torceşti. Pretutindeni malul sus, ca un perete, iar în faţă dincolo de Siret spre Muntenia câmpia joasă, întinsă, bună de arătură.

Mai departe pe stânga Siretului se înşirau comunele frumoase Iveşti, Lieşti, Şerbăneşti, Nămoloasa, Independenţa, Şerbeşti. Galaţi.

In Iulie 1917, frontul român trecеà pe Putna la sud de Făurei şi mergeà pe la Străjescu, pe dreapta Siretului până în

www.digibuc.ro

dreptul Iveştilor, unde începeà a urma cursul râului trecând câte odată pe malul său drept.

In acel timp la Galaţi erà armata V rusă, iar dela Independenţa şi până la Torceşti erà armata I-a română masată pentru ofensivă.

Inzestrată cu tot materialul modern, cu o pregătire splendidă şi un moral excelent armata română aşteptà ordinul de atac pentru a luà din o lovitură Brăila, a cădeà la spatele Focşanilor şi a luà şi Râmnicul-Sărat. De aici calea se deschideà deplină şi largă spre inima Munteniei, de oare-ce spre Râmnicul Sărat s'ar fi făcut şi legătura cu armata II-a română ce ar fi înaintat din spre Soveja, pe la Nord de Focşani.

La dreapta armatei I-a române, erà armata 4-a rusă, care cu divizia 34 ocupà frontul dela Siret la satul Făurei de pe Putna (la sud de Mărăşeşti). De aici urmà tot corpul IV Rus, până la Ireşti unde începeà armata II-a română şi ţineà tot frontul până la Măgura Caşin întâi, până mai sus la Slănic, la urmă.

www.digibuc.ro

Inamicul afară de trupele bulgare ale Generalului Nerezof dela Brăila, aveà pe tot frontul Siretului până la armata II-a trupe germane şi anume: armata IX a generalului Eben. In dreptul armatei II la Mărăşti-Pralea, erà armata Generalului Gerok, iar mai sus în regiunea muntoasă trupele austro-ungare din armata I-a a Generalului Rohr.

www.digibuc.ro

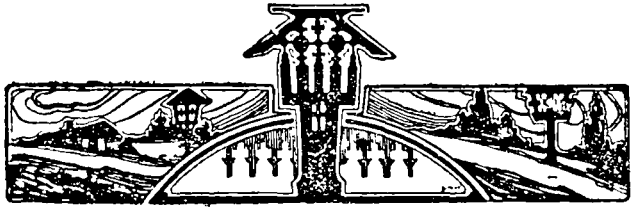

III.

PLANUL GERMAN ŞI ATACUL.

După ofensiva dela Mărăşti-Câmpurile, care ne pusese în stăpânirea întregei văei a Şuşiţei, planul german se puse în execuţie şi Mareşalul Makensen îşi îngrămădi la Nord de Focşani trupele ce strânsese după celelate fronturi, adică un total de 14 divizii complecte.

Erau 10 divizii germane şi patru austro-ungare înzestrate cu toată infernala maşină de războiu şi cu o numeroasă artilerie uşoară şi grea.

www.digibuc.ro

Planul erà de a ne atacà simultan din trei părţi pentru a nu ne dà posibilitatea jonglărei cu trupele, şi pentru ca dintr'o lovitură în stil mare să ne cotropească întreaga ţară.

Trebuià să fim atacaţi deodată din Nord din Bucovina, de la mijloc la Oituz spre valea Trotuşului şi din Sud dela Mărăşeşti să se deà faimoasa lovitură din coastă, care să fie în acelaşi timp lovitura de graţie...

Aceasta erà situaţia în după amiaza zilei de 23 Iulie 1917, când cele 14 divizii inamice se mişcară ca un imens tank de o greutate formidabilă, atacând divizia 34 din armata 4-a rusă de pe Siret, la Movileni-Doaga.

Şi n'am fost surprinşi de rezultat! Intocmai ca o sită de gaz aerian, care la prima atingere se sfărâmă complect, tot aşà armata rusă, minată de bolnavul bolşevism, n'a mai existat în momentul atacului duşman.

Au pornit la goană spre Tecuci în hoarde sălbatice îngrozite!

Fugiau fără rost, fugiau fără să fie go-

www.digibuc.ro

niţi, fugiau departe ca să nu mai poată auzì glasul de armă !

Se vedeau venind căruţe cu cai, ambulanţe sanitare, soldaţi în cămăşi şi cu

... 14 divizii inamice se mişcară ca un imens tank...

capetele goale, tunuri şi obuziere, se vedeà venind în colb întreaga maşină de război.

Oh! Zilele îngrozitoare când bateriile ruseşti treceau în goană vertiginoasă pe străzile Tecuciului, când casele se cutremurau de fuga după uliţi şi copiii ţipau

www.digibuc.ro

înspăimântaţi de Ruşii căzuţi după cai, chesoane, tunuri sau căruţe şi călcaţi ca nişte gângănii...

Oh! Zilele grozave când îţi făceà impresia că totul se învârteşte împrejur şi că o nebunie generală a cuprins armata rusă în debandadă. Zile grozave! Totuşi cu multă delicateţe comunicatul oficial din 24/6 Iulie 1917 anunţà, fără să numească pe Ruşi:

«Pe Putna, în sectorul de front dintre calea ferată şi Siret, după un puternic bombardament cu proectile asfixiante inamicul a ocupat primele linii părăsite din cauza gazelor. Lupta e în curs».

Dar în locul Ruşilor fugiţi trupele române masate pe Siret şi anume Divizia 5-a intră imediat în luptă, şi restabiliră situaţia prin avântul lor, în luptele înverşunate dela Străjescu-Ciuslea, aşà că comunicatul oficial din 26/8 Iulie sună:

«Pe Putna-Siret trupele ruso-române bombardate şi atacate violent de către forţe superioare adversare, în mai multe rânduri atât în cursul zilei cât şi al nopţei, *au respins* pe adversar cu grele pierderi

www.digibuc.ro

«menţinându-şi *toate* poziţiile. Acţiunea continuă cu violenţă».

Luptele aveau o formă haotică şi situaţiunile se schimbau cu o repeziciune atât de mare încât iniţiativa era calitatea ce domina pe comandanţii, ce se aruncau cu batalioanele sau regimentele în luptă.

Când batalioanele intrau pe câmpia Doaga-Bisigheşti, par'că ar fi alunecat pe un lunecuş prăpăstios, par'că intrau ca apa într'un vârtej sălbatic...

Nu era nici o linie de front determinată, nu era nimic sigur din cauza Ruşilor cari fugeau aşà că vitejia trupelor trebuia să împlinească aceste goluri...

* * *

In acelaş timp lupta dura înverşunată şi pe restul frontului, până dincolo de Oituz în porţiunea ocupată de armata II-a; unde «la Trotuş fură atacuri respinse prin contra-atacuri asupra inamicului respins în debandadă. Au fost respinse cinci atacuri».

Iar:

www.digibuc.ro

«La Doftana şi Caşin atac violent al poziţiilor noastre. Lupta continuă cu îndârjire». Izbitura era puternică deci şi la Oituz şi Caşin şi luptele îndârjite se dedeau necontenit pentru poziţiile frontului.

* * *

In aceiaş zi însă măreaţa luptă dela Mărăşeşti continuà cu violenţă şi se conturà în adevăratele ei proporţii de luptă mare. Diviziile erau aruncate una după alta în foc şi izbitura se produceà violentă şi năpraznică. Comunicatul spuneà:

«In sectorul Putna—Siret—Nămoloasa lupta a luat caracterul unei mari bătălii, care a continuat cu înverşunare în tot timpul zilei ş-al nopţei, desfăşurându-se în favoarea noastră.

Românii au dat un contra-atac violent silind pe inamic să se retragă».

Dar pe la Moara-Albă, Ruşii se retraseră din nou făcând un bulevard de trecere trupelor inamice, care izbiră imediat cu putere şi susţinute de o artilerie violentă. Divizia 9-a română primeşte ime-

www.digibuc.ro

diat ordin să ocupe frontul acela părăsit de divizia rusă şi luptele grozave se deteră cu succes pentru noi. Frontul fu refăcut, pericolul grozov înlăturat un moment.

www.digibuc.ro

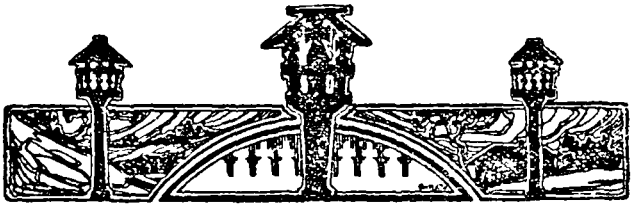

IV.

ZILELE DE EPOPEE.

Zilele de epopee ale neamului începuseră. Sângele se vărsă şuvoiu, eroismul cel mai extraordinar se desfăşură înspăimântând vrăşmaşul şi ochii înmărmuriţi ai lumii întregi ne priviră cu admiraţie şi iubire.

Regimentele 34 şi 36 Infanterie, 9 Vânători, 8 Buzău, 3 Vânători făcură minuni de vitejie în luptele dela Doaga-Moara-Albă, dar zadarnic, căci Ruşii ne părăseau din zi în zi mai mult, mai laş,

www.digibuc.ro

lăsând descoperit flancul drept al armatei române spre Mărăşeşti.

Duşmanul ne loveà zi şi noapte fără încetare şi trupele române nu mai cunoscură nici mâncarea nici somnul; ci îndu-

Viforul groaznic de foc cădea cu nemiluita...

rară toate suferinţele şi toată groaza acelor clipe neuitate, fără să murmure o vorbă, fără să dea cel mai mic semn de moleşeală sau de îndoială în credinţa victoriei...

Mereu cu urechea aţintită şi cu braţul

www.digibuc.ro

vânjos încordat, mereu gata să respingă pe inamicul ce năvălea în masă compactă de oameni.

Unul lângă altul cu capul plecat veneau la asalt, lipiți, strâns ca o masă de fier ce vreà să copleşească pe cei ce-i stau în cale, astfel veneau trupele germane la atac.

Bateriile noastre revărsau focul ucigător, mitralierele trăgeau până se înroşeau de căldură, inamicul cădeà ca secerat de coasă, dar alții îi luau locul, alții veneau şi şirurile dese se apropiau din ce în ce mai mult de tranşeele noastre...

Atunci nu se mai puteà trage... Ostaşii săreau din tranşee şi cu disperare începeau să lovească cu baioneta, cu patul puştei, cu ce apucau în mână. Şirurile compacte se clătinau, Nemții neobicinuiți se înspăimântau şi năvălitorii se retrăgeau în linii în dezordine şi demoralizare...

Işi presărau drumul cu morți, şiruri întregi de cadavre umpleau câmpia...

Dar de abia unii se retrăseseră, că după un foc ucigător de artilerie grea şi uşoară — alții erau la atac! Tot atât de nume-

www.digibuc.ro

roşi, tot atât de lipiţi unul de altul, tot aşà de ameninţători ca şi cei dinaintea lor...

Şi masacrul reîncepeà înfricoşetor.

Resturile acesteia se întorceau la loc...

Astfel zi şi noapte, până ce braţele ostenite cădeau fără putere, picioarele şovăiau, slăbiciunea nemâncărei copleşeà pe mulţi... Unii adormeau acolo unde împiedicându-se cădeau din întâmplare, alţii adormeau cu capul pe armă ochind... Se trezeau deodată, sărind ca arşi şi gata la datorie îşi aşteptau duşmanul...

Dar fiecare ştià că în astfel de clipe se făureà România de mâine, se făureà România mare...

Arareori şi la ore neregulate când atacul infanteriei inamice încetà, când viforul groaznic de foc, de obuze ucigătoare, cădeà cu nemiluita, atunci câte un bucătar, neomorât în drum cu mâncarea, apăreà în tranşee şi gurile flămânde de ore întregi, mâncau şi căpătau puteri noi pentru încercările viitoare.

In fumul negru, în trosnituri groaznice în vâjîituri sinistre oamenii cu ochii în-

www.digibuc.ro

fundaţi şi învinşiţi de nesomn, şedeau liniştiţi jos şi îmbucau din mâncare.

N'apucau să înghită bine, n'apucau să se odihnească cât de puţin că trebuiau să sară cu mâna pe armă la duşmanul năvălitor...

Şi fiecare aşteptà ca să-i vină rândul la moartea eroică, ce secerase mulţi camarazi înaintea sa.

Zi cu zi, noapte cu noapte — oh! luptele grozave din miezul de noapte! — oră cu oră regimentele noastre rămaseră neclintite în tranşee în lupta aprigă ce se încingeà din ce în ce mai cumplită.

Şi în timp ce ai noştrii cădeau de nesomn şi nemâncare, duşmanul aruncà mereu în luptă forţe proaspete, oameni odihniţi, pentru cari bravii noştrii trebuiau să-şi înzecească puterile ce scădeau văzând cu ochii.

Dar cu cât corpul slăbeà, cu cât puterile îi părăseau cu atât voinţa deveneà mai fermă, cu atât puterea sufletească de a rezistà şi a învinge deveneà mai tare.

www.digibuc.ro

Mackensen de geaba îşi aruncà în fie-ce oră hoardele la asalt!

Zadarnic, căci corpurile oţelite de suflet erau obstacole peste cari nici o putere din lume n'ar fi putut să treacă...

www.digibuc.ro

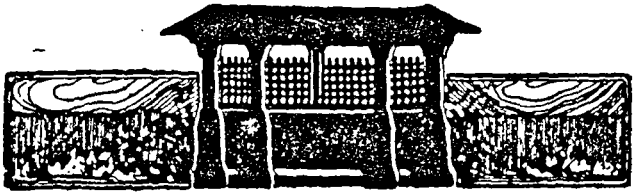

V.

LUPTE GROZAVE!

Despre aceste lupte fantastice citãm vorbele de biblie din Comunicatul oficial al zilei de 29/11 Iulie 1917:

«Pe Putna în regiunea sud Mărăşeşti lupta a luat caracterul celei mai mari bătălii de pe frontul român dela începutul campaniei. Zece divizii dintre cari nouă germane s'au lovit dela început de rezistenţa trupelor ruso-române, cari deşi inferioare în număr, au reuşit să-şi menţină poziţiile peste tot.

www.digibuc.ro

Toate atacurile disperate pe cari le dă inamicul de patru zile şi patru nopţi în mase compacte, susţinute de o numeroasă artilerie grea s'au spulberat de liniile noastre, apărate cu îndârjire de bravele trupe ruso-române, cari prin luptele crâncene corp la corp şi contra-atacurile energice, ce au dat, au produs inamicului pierderi enorme».

* * *

Erau vremuri extraordinare! Din munţii Oituzului şi până în vale pe Siret erà o bătălie grandioasă, neîncetată, zi şi noapte, oră cu oră... mai grozavă, mai ucigătoare, mai înebunitoare!...

La Oituz, fabrica de sticlărie treceà din mână în mână. Grănicerii veniţi în automobile dăduseră peste cap pe inamic. reluând faimoasa fabrică şi «punând pe duşman în dezordine, i-a luat şi 600 de prizonieri», iar «bătălia dela Mărăşeşti continuà cu înverşunare. Inamicul atacà toată ziua şi noaptea, cu forţe proaspete, aveau loc lupte crâncene corp la corp.

www.digibuc.ro

Atacurile şi contra-atacurile violente se succedau fără întrerupere. (Comunicat oficial din 30/12 Iulie 1917).

Divizia 13 română luase în primire frontul Mărăşeştilor, părăsit de Ruşi şi ţintuia locului pe duşman.

Treceam prin emoţii grozave! Cu atât mai grozave, cu cât ne dădeam socoteală că în acele zile se juca soarta Ţărei Româneşti.

Ruşii nu voiau să lupte, Germanii înaintau, atacuri pretutindeni, erau indiciile unei situaţii catastrofale!

A fost un moment la sfârşitul lunei Iulie când am crezut că nu mai e nici o speranţă, că e un vis existenţa României şi că cine ştie în ce colţ din... Caucas ne vom petrece iarna!

A fost atunci când am primit ordinul de retragere dela Fabrică.

Erà o retragere în grabă! Coloane în goană, bateriile ruse în colbul cenuşiu şi plânset amarnic de femei, cari rămâneau cu copii în braţe în porţile caselor, aşteptând pe noul stăpân.

Aveam veşti rele din toate părţile fron-

www.digibuc.ro

tului, evacuarea Botoşanilor, (erà ofensivă serioasă şi în Bucovina), căderea Tg.-Ocnei[1]) şi înaintarea pe valea Stânei, lucru ce însemnà căderea liniei Trotuşului şi a armatei a II-a, lupte mari la Mărăşeşti.

Veşti triste veneau şi din miază-noapte, veşti sfâşietor de dureroase, prin trădarea ce marcă retragerea rusească în Bucovina.

La Iaşi erà o fierbere şi o disperare nemărginită, dezastrul ce ne amenințà înebunise pe toată lumea.

De pe tot frontul Ruşii plecau la vetre în ţara lor...

...Au fost momente îngrozitoare, când am privit încruntaţi în zare, sfidând destinele rău voitoare, şi ne voind a dà satisfacţie unui plâns cu hohote.

* * *

Luptele continuau năprasnice zi şi noapte pe câmpia Siretului şi ostaşii noştrii în răstimpuri îşi croiseră adăpostu-

[1]) Veşti cu desăvârşire neadevărate, auzite din zvon public.

www.digibuc.ro

rile individuale cari trebuiau transformate în tranşee.

La 31 Iulie atacurile se mai potoliră, aşa că acea zi e socotită «zi relativ calmă, căci nu fuseseră decât cinci atacuri puternice în diferite puncte».

Comunicatul urmà:

«Valurile de asalt, mereu reînoite, s'au sfărâmat de rezistenţa trupelor româno-ruse, cari şi-au menţinut toate poziţiile».

Şi apoi comunicatul nostru atât de sobru şi de modest, urmează entuziasmat cu cel mai frumos şi mai bine meritat omagiu adus vreodată soldatului român:

«Faptele de avânt şi eroism, pe cari le-au săvârşit trupele noastre în cursul grelelor lupte din ultimele zile întrec ori-ce închipuire.

Fără a şovăì, ele au rezistat celui mai puternic bombardament de artilerie desvoltat vreodată, iar atacurile în masă date cu o extremă violenţă de trupele bavareze şi germane s'au lovit toate de vitejia soldaţilor noştrii, cari deşì inferiori numericeşte au luptat cu o îndârjire fără seamăn.

www.digibuc.ro

Se citează cazul eroicului Regiment 32 Mircea, ai cărui ofiţeri şi soldaţi lepădându-şi raniţele, căştile şi hainele, au pornit la atac numai în cămăşi, punând pe goană pe inamic. De asemenea bravii vânători de munte...»

Faimosul General Grigorescu Eremie luase comanda armatei şi înflăcărând la luptă oştenii, eră aşà de sigur de luptătorii săi, că cerù voe Majestăţei Sale Regelui să telegrafieze lui Makensen celebrele cuvinte, pe cari le mai spusese odată la Oituz:

«*Nici pe aicea nu se trece!*»

Luând comanda armatei, generalul dăduse următorul:

ORDIN DE ZI.

1917, Iulie 30.

Din Inalt Ordin al Majestăţei Sale Regelui, cu începere de azi 30 Iulie 1917, mi s'a încredinţat comanda Armatei I-a.

In vremurile destul de grele prin care trecem, iau conducerea încercatelor şi bravelor divizii ale Corpurilor 3, 5 şi 6 Române şi Corpului 7 Rus.

www.digibuc.ro

Am deplina convingere, că de la general până la soldat, toți ostașii Armatei I-a, vor ști să dispreţuiască moartea, apărând cu pieptul lor pământul ce ne-a mai rămas nepângărit de dușman, până când Dumnezeul părinților noștri ne va învrednici să'l izgonim dincolo de hotarele locuite de Români.

Ostași ai Armatei I-a,

Numai cu sângele nostru vom răzbuna întreg neamul românesc batjocorit de barbarul nesăţios.

Nu uitați că inamicul este obosit; căci ați știut prin vitejia voastră să loviți fiara flămândă, făcând-o să simtă adânc, că «nu se poate trece» peste pământul sfânt al ţărei noastre.

Nu uitați că cel mai răbdător este acela ce învinge și că trebue să vă înarmați cu vitejească răbdare spre a birui, așa cum au fost armați strămoșii noștri, care ne-au lăsat pământul scump ce trebue să'l apărăm cu orice preţ.

Credincioși lui Dumnezeu, ţărei și Domnului lor, părinții noștri au biruit piedicele ce părea de netrecut.

La fel vom birui și noi prin vitejia fără de seamă de care veți da dovadă, prin răbdarea ce veți avea, prin credința în jurământul ce trebue ţinut până în ultima picătură de sânge.

Cu Dumnezeu înainte.

Comandantul Armatei I-a,
General de divizie (ss) GRIGORESCU.

www.digibuc.ro

Trupelor ruse se adresă în modul următor:

ORDIN DE ZI.

1917, Iulie 30.

Ostaşi ai Corpului 7 Armată Rus,

Din Inalt ordin al Maestăţei Sale Regelui, cu începere de astăzi am luat comanda Armatei I-a, din care cu multă mândrie pentru mine, face parte şi Corpul 7 Rus.

Tuturor ofiţeriior şi soldaţilor, trimit îmbrăţişările mele frăţeşti, pline de admiraţie pentru vitejiile de care aţi dat dovadă în atâtea mari lupte.

Am convingerea că de la General până la Soldat, toţi ostaşii Corpului 7 Rus, luptând pentru cauza mare şi sfântă pentru libertatea popoarelor, vor puteà alături de Armata Română să stăvilească pe barbarul care fără milă a căutat să pângărească căminurile noastre sfinte şi pământul nostru scump.

Ostaşi ai Corpului 7 Rus,

Nu uitaţi că Rusia se găseşte în plină renaştere, şi această înfăptuire şi libertate deplină pentru poporul Marei Rusii, nu se poate face de cât cu sacrificii, devotament şi abnegaţie.

Nu lăsaţi ca peste trupul ţărei noastre să treacă duşmanul pe pământul sfânt al vostru, crezând

www.digibuc.ro

că poate profita de pasul ce a-ţi făcut spre libertate, pentru ca să zică că şi ţara voastră, necălcată până acum de nimeni a fost cotropită şi pângărită de el.

Libertatea ce a-ţi câştigat-o, va fi atunci perdută şi iarăşi veţi fi stăpâniţi, de astă dată de cel mai nesăţios duşman.

Dumnezeu să ne ajute spre a învinge.

Comandantul Armatei I-a,
General de divizie (ss) GRIGORESCU.

www.digibuc.ro

VI.

ATACUL REGIMENTULUI 32 MIRCEA.

Erà în miezul zilei... Soarele, ardeà să plesnească spicele de grâu şi o liniştc înfricoşătoare şi prevestitoare de rele se lăsase pe câmpia Mărăşeştilor.

Până atunci căzuseră obuzele duşmane ca ploaia, sfredelind pământul şi făcându-l să ţâşnească mii de părţi ca fântânile arteziene.

S'ar zice că e basm, priveliştea ce se oferise ochilor pe cunoscuta câmpie dela Mărăşeşti. In zgomotul asurzitor, ţipetele

www.digibuc.ro

teribile şi vâjâiturile lugubre ce se auzeau, vedeai ici şi colo repede ca într'un joc cu mingea ţâşnind pământul în sus ca răscolit de o forţă uriaşă.

Ţâşneà în toate părţile ca apa în isvoare, ţâşneà ca şi când nu ar fi fost pământ, ci un lichid format din fierul topit ce cădeà cu nemiluita.

In acest apocalips, pe lângă pământul ce nu mai aveà astâmpăr, vedeai pomi retezaţi, bârne asvârlite în aer, cântând cântece ne mai auzite, vedeai pietre ce zburau ca aruncate nebuneşte de mii de mâini invizibile — îţi păreà că vezi moartea plimbându-se cu coasa în mână pe câmpia arsă de focul ce se revărsà asupra ei.

Intr'adevăr, în căldura înăbuşitoare ce se lăsà, în răscolitul pământului, ce căzând îndărăt se prefăceà în nori de praf cari îmbrăţişau câmpia, în acele explozii ce ardeau totul de jur împrejur pe zeci de metrii pătraţi, nu mai existà iarbă verde, nu mai erà priveliştea înviorătoare a naturei în putere; erà prăpădul, erà crâmpee de iarbă galbenă arsă sau în-

www.digibuc.ro

bâcsită de gazele axfisiante, ce nu se răspândiseră încă.

In depărtări ascunse maşinăria de război germană lucrà şi împrăştià moartea şi duhurile morţei...

In această atmosferă de apocalips şezuseră trupele dupe frontul Mărăşeştilor.

Şi deodată în miezul zilei se făcuse tăcere. O tăcere înfricoşătoare...

Din zgomotul acela neînchipuit de asurzitor se făcuse deodată o linişte, care însă prin contrastul ce aveà cu hărmălaia dinainte, par'că rupeà ceva de fiinţele luptătorilor ce-şi opriseră chiar răsufletul...

Fură câte-va clipe de groază...

Oamenii în tranşee şedeau lipiţi de pământ cu arma gata, şedeau nemişcaţi ca şi când fuseseră înmărmuriţi deodată...

De zile şi de nopţi întregi trăgeau într'una, de mult timp de când prin lupte corp la corp respinseseră duşmanul.

Un soiu de neastâmpăr cuprinsese tot sectorul de front al Regimentului 32 Mircea.

Setea răzbunărei, gloria unui atac vic-

www.digibuc.ro

torios palpită deodată ca la comandă în piepturile arse de soare şi oţelite de luptă

Deodată un ordin scurt...

Un freamăt de bucurie înăbuşită...

Regimentele bavareze din apropiere se mişcau şi ele ca pentru atac...

O clipă de linişte, în care inimile băteau să spargă piepturile... şi deodată căştile nemţeşti apar de-asupra tranşeelor.

Erà al zecilea atac !

Dar nici un zgomot....

Nemţii înaintară în rânduri... Ochii ai lor noştrii sclipeau, eşiţi din orbite...

Deodată un fluerat prelung... şi ca înţeleşi ostaşii îşi lăpădară hainele şi toată armătura şi scoţând un ura ! formidabil se repeziră la atac în cămăşi...

Peste o mie de oameni repezindu-se la atac cu pieptul desfăcut în faţa morţii... Sfidând gloanţele şi mitralierele ce începură să şuere...

Fu un moment de stupoare !... Şi apoi capetele începură să plesnească, baionetele începură să sticlească în mânuire ca fulgerele, se auzì strigând de zeci de ori :

www.digibuc.ro

Kaput! Kaput! şi Nemţii în genunchi implorau mila...

Într'un loc unul se rugà plângând.....

Într'altă parte alţii încremeniseră de groază, cu minţile pierdute...

Se repeziră la atac în cămăşi cu capetele luminate ca sfinţii...

Şi oamenii aceia înarmaţi până în dinţi o luară la goană... fugiră ca în faţa unei arătări de basm, speriaţi de simplii ţărani români, cari n'aveau ca pavăză de cât cămăşile româneşti de cânepă, dar

www.digibuc.ro

aveau aceia ce armata împărătească nu nu aveà: aveau sufletul, aveau în faţa ochilor vatra părintească şi Ardealul...

Mergeau drept înainte... Cu capetele goale, cu cămăşile desfăcute, cu mâinile încleştate pe arme, cu ochii aţintiţi asupra duşmanului mergeau drept înainte, fără să le pese de moarte...

Nici focul năpraznic ce începù să se reverse asupra lor nu-i oprì, nici mitralierele ce trăncăneau lugubru... Nimic...

In bătaia soarelui strălucitor de vară cu feţele luminate, cu razele în părul aureolat, ostaşii Prahovei păreau nişte frumoşi cavaleri medievali, cari nu cunosc împotrivirea...

Erà o apariţie de vis!

Acei flăcăi frumoşi cu capetele luminate şi încununate ca sfinţii din biserici, acei bravi oşteni înaintând prin văpaia focului, ce pe mulţi trânteà la pământ...

Rândurile se răreau, feţii frumoşi erau mai puţin, dar atâţi câţi rămăseseră fugăreau pe duşman dincolo de liniile sale.

Îi fugăreau încununaţi de gloria de a se vedeà unul pe altul eroi...

www.digibuc.ro

Erà singura mulţumire momentană, erà tot ce puteau dorì mai mult aceşti bravi şi demni locuitori ai ţărei...

Trecuse de miezul zilei... Soarele ardeà ca o gură de cuptor şi obuzele duşmane cădeau ca ploaia sfredelind pământul şi făcându-l să ţâşnească în mii de părţi ca fântânile arteziene...

Iar iarba arsă de explozii şi de gazele asfixiante nu se mai vedeà de cadavrele bavarezilor răpuşi în luptă...

Din eroicul regiment 32 Mircea rămăseseră puţini ca să povestească măreţia luptei...

Toţi ofiţerii periseră afară de unul, care întrebat mai în urmă ce impresie i-a făcut lupta, a răspuns calm şi cu vorba cumpănită de Muntean:

— «Cei mai mulţi Nemţi au murit de spaimă... de cât de armă»...

* * *

Se dusese faima armatei române, se dusese vârând fiori în trupele destinate frontului nostru...

www.digibuc.ro

Mulţi s'au sinucis la vestirea că sunt trimişi la Mărăşeşti.

Elogiul se cuvine atâtor mii de eroi umili de pe întinsul frontului dela Oituz la Mărăşeşti pe Siret, atâţia ce s'au jertfit cu mândria de a sluji, o cauză mare.

Câţi eroi umili de cari abia mai târziu am auzit, câţi ţărani simpli n'au murit cu mitraliera în braţe sau cu arma în mână, apărând frumosul pământ românesc până la ultima suflare.

Câţi dintre aceştia au murit ca eroi nevăzuţi de nimeni, morţi singuri, cu singura icoană a unei Românii mari şi fericite încălzindu-i sufletul curat.

Dar bravii ofiţeri francezi morţi cot la cot cu trupele noastre! Antrenându-se reciproc în marşul morţei, admirându-se reciproc şi stimulându-se până la paroxism în dispreţul vieţei!

Cu câtă evlavie ne vom aduce aminte de ei şi cu câtă recunoştinţă vom pronunţà numele lor şi al Franţei...

www.digibuc.ro

VII.

GERMANII SIGURI DE SUCCES. ROMÂNIA HINTERLAND.

Luptele mari durau de zece zile fără să aibă vreun rezultat favorabil pentru Nemţi. Aceştia totuşi anunţaseră ocuparea Moldovei şi făcuseră proectele de numiri...

Erau lacomi liftele ce ne contropiseră ţara ca să sugă toată viaţa şi din mândra Moldovă liberă.

Luaseră din Muntenia şi Oltenia toate bucatele şi ultima vacă aştepta în curţile

www.digibuc.ro

goale de vieţuitoare ca să vină soldatul cu cască — să o ia pentru a o trimite în Germania...

Ţara luase o altă înfăţişare... Un doliu imens cuprinsese satele, unde nu se mai auzeà nici cântece, nici jocuri, nici chiote româneşti în miez de noapte...

Mulţi din locuitorii ţării fuseseră deportaţi în locuri străine, până în Asia mică, mulţi munceau zi şi noapte înlocuind vitele, ce lipseau, fiind luate de contropitor...

O greutate imensă apăsà ţara pustie de floarea bărbaţilor, pustie de vechile ei bogăţii, părăsită şi singură, ca solitarele ruine de castele medievale, cari fuseseră odată pline de lucruri scumpe şi luxoase, cari sunt acum roase de întuneric, umezeală şi batjocorite de vântul ce suflà prin zidurile prefăcute în crenele, şuerând sinistru...

Aceasta erà impresia ţărei româneşti în Iulie 1917, când orice ridicare păreà că e imposibilă, când ultimul soldat german zbierà cinic femeei, care se plângeà că-i ia rufăria şi hainele, că-i ia păsările

www.digibuc.ro

şi vaca, că-i ia ultima bucată de mămăligă, păstrată pentru copiii îngălbeniţi de mizerie şi nemâncare:

— «Vă luăm tot femee! Vă luăm totul! Vă lăsăm numai ochii ca să plângeţi şi gurile ca să vă văitaţi!»

Iar alţii mai cinici apostrofau cu tupeul criminalului, ce-şi are în ghiare victima în vre-o subterană:

— «Dacă va fi să murim noi de foame, atunci fiţi siguri că veţi muri şi voi... Noi vom muri numai şase luni după voi, căci vă vom luà totul, vă vom luà până şi cenuşea din vatră...»

* * *

In timpul marilor lupte Mărăşeşti-Oituz Nemţii erau aşà de siguri de victorie, încât nu mai cunoşteau măsură la vorbă, şi măsură în împilările şi batjocoririle de criminali rafinaţi, pe cari le făceau poporului român.

Şterseseră pretutindeni marca ţărei, ne vopsiseră tricolorul, puseseră numai inscripţii nemţeşti în toate instituţiile şi

www.digibuc.ro

stabilimentele publice. Mărcile poştale nemţeşti circulau în ţară ca în Germania şi ultimul *kinder* nemţesc ştià că România nu e decât un *hinterland*, că întreaga România nu va fi în curând decât o colonie nemţească, un Kamerun oarecare...

Siguri de succes, siguri că nimeni nu le va mai cere vre-odată cont de nelegiuirile comise, puneau să macine grâul necesar «pâinei cea de toate zilele» în aşa fel ca miezul bobului să fie ales de partea exterioară, cojoasă. Acel miez îl luau şi transportau în Germania unde cine ştie ce *Herr Proffesor* îl transformà în uleiu, iar cojile îl dedeau populaţiei pentru pâine.

Atunci făceau sălbaticile rechiziţii, în cari luau cazanele mari de aramă şi le plăteau 10—15 lei, ca să deà în schimb cazane de tinichea ordinară cu preţul de 60—80 lei...

Numai ei, cari erau, *übermensch*, puteau înţelege şiretenia...; noi nu!...

Şi când gazetele lor trâmbiţau victoria, când anunţau cu litere groase distruge-

www.digibuc.ro

rea armatei române şi luarea în stăpânire a teritoriului din stânga Milcovului, inimile bieţilor Români se strângeau de durere, gurile amuţeau şi disperarea domnea nemărginită...

Erà aşà de mare disperarea populaţiei, atât de grozavă durerea urgiei ce vedeau că se revarsă asupra neamului nostru, încât rămase celebră vorba spusă de un bătrân patriot când intră în casa unui prieten, unde se strângeau împilaţii să-şi împărtăşească suferinţa :

«Ştiţi că azi am văzut un om râzând pe stradă!»

Toţi rămaseră muţi cu lacrimile în ochi, în timp ce bătrânul patriot cu barba albă dedeà drumul unui plâns cu hohote...

Ce scenă de disperare nemărginită! Ce scenă de adevărată descriere a sufletului românesc în timpul marei bătălii !

* * *

Germanii erau atât de convinşi de siguranţa succesului, comandanţii atât de

www.digibuc.ro

încrezători în bravura trupelor lor, încât însuşi Kaizerul German, îşi anunţă plecarea din Berlin spre România.

Voià să-şi acopere capul cu o coroană de lauri la Iaşi, veneà să felicite trupele cari reuşiseră să înfrângă pe Români...

Şi de sigur în mintea lui bolnavă vedeà dejà resturile armatei române fugărite şi în debandadă dincolo de malurile Nistrului. Căci într'adevăr nu-şi dăduse comandamentul german osteneala ca să strângă atâtea trupe — să se observe atâtea divizii germane — ca să ocupe numai Moldova...

Nu... Ţinta lor erà departe... Ii atrăgeau grânarele strânse în magaziile din Sudul Basarabiei, îi atrăgeà Odessa şi Ucraina cu bogăţii şi bucate neexploatate de la începutul războiului mondial.

Şi ai noştrii trebuiau să zăgăzuiască puhoiul înflămânzit...

Se pornise împăratul din Berlin spre ţara românească...

Se pornise!

In acelaş timp însă porneau din spre Mărăşeşti spre interiorul Etapelor ger-

www.digibuc.ro

mane zeci de trenuri pline cu răniţi, în acelaşi timp fiorii de groază începeau să înfrigureze toate trupele de ocupaţie, pregătite la măcel...

Şi din bănuelile ce nu îndrăsneau să şi le mărturisească, Românii începuseră să-şi ţească din nou visurile...

www.digibuc.ro

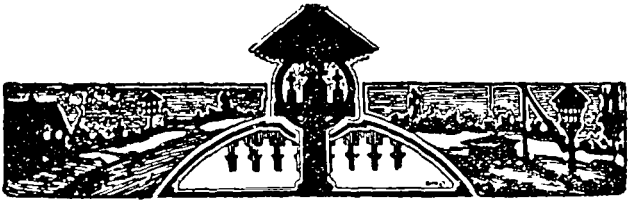

VIII.

OITUZUL ŞI NOUA FAZĂ A LUPTEI.

La 1 August trecuseră zece zile şi armata lui Mackensen nu reuşise să rupă frontul român pe Siret.

Concomitent cu atacul de aici, dár tot aşà de infructuoase, am arătat că se dedeau atacurile disperate de la Caşin şi Oituz, în sectorul armatei a II-a. Fabrica de sticlărie şi satul Grozeşti fuseseră la un moment dat ocupat de trupele inamice, cari ameninţau să ajungă la Trotuş, la Târgu-Ocna.

www.digibuc.ro

Situaţia erà disperată aici, când general Văitoianu venì şi luă comanda Corpului IV de armată de la Oneşti. Imediat dădù un ordin de zi, în care interzice să se acorde inamicului armistiţiu pentru îngroparea morţilor şi sfârşeà cu îmbărbătarea:

«Lăsaţi ca oasele duşmanului să albească câmpiile şi plaiurile pentru a fi o vie mărturie a răzbunărei Românilor».

A fost o înviorare a moralului trupelor, cari obosite după aproape 12 zile de luptă, abià mai puteau ţine frontul.

A început din nou lupta bărbătească şi ajutaţi de grănicerii veniţi cu automobilele în grabă şi de bravii vânători de munte, luară la întâiu August Cireşoaia şi satul Grozeşti respingând pe inamic cu mari pierderi şi într'o debandadă nemai auzită.

Intoarcerea ofensivă a acestor trupe de elită surprinse atât de mult pe inamic, încât panica fugei sale, rămase de pomină pe frontul Oituzului.

Situaţia se îmbunătăţi mult când se aduse aici ca şi la Mărăşeşti bateriile de

www.digibuc.ro

artilerie grea, renumite pentru preciziunea cu cari trăgeau şi când renumita divizie I-a de cavalerie puse picior solid pe poziţie, desfăşurând un eroism legendar pentru a menţine un front menit a fi ţinut de un număr întreit de trupe.

Aici frontul începeà să se consolideze şi se aşteptà mai cu încredere încercările viitorului.

In Bucovina, însă, unde erà al treilea punct de atac şi unde frontul erà ocupat de Ruşi, lovitura reuşì pe deplin şi inamicul pe lângă că putuse să ocupe întreaga ţărişoară românească, călcase pe pământul regatului şi înainta spre Fălticeni şi Botoşani, care erà evacuat...

Fură rupte cu greutate trupe române după întinsul frontului de mare bătălie Mărăşeşti-Oituz şi trimise să apere graniţa de inamic şi interiorul nordului Moldovei de aliatul care începuse să facă prădăciuni.

* * *

La Mărăşeşti, dela 1 August, începù o nouă fază a luptei, ca pe întreg frontul.

www.digibuc.ro

Văzând că nu puteà străpunge frontul, inamicul încearcă de astă dată mai la nordul Mărăşeştilor, spre Panciu şi continuă în această a doua fază să atace neîncetat cât mai mult spre stânga în sectorul trupelor ruse, care erau mereu înlocuite de Români. Ei erau mereu la pândă şi peste piepturile române nu se puteà trece. Deci nici astfel nu puteau reuşi.

Faimoasa divizie a 5-a după 9 zile de luptă fusese schimbată la podul de la Cosmeşti de divizia 13 şi frontul astfel căpătă forţe proaspete.

Asupra luptelor din ziua de 1 August 1917 comunicatul oficial spune :

La Doftana şi Cazin lupte vii. Satul Grozeşti a fost ocupat de trupele noastre.

Pe frontul bătăliei dela Mărăşeşti inamicul a atacat cu o extremă violenţă înălţimea 334 la 2 kilometrii Nord de Panciu, silind trupele (ruse) cari o ocupau să se replieze.

Intervenirea la timp a regimentului 10 vânători români, a smuls printr'un atac demn de toată lauda această im-

www.digibuc.ro

portantă înălţime din mâinile inamicului punându-l pe goană.

Toate atacurile pe care inamicul le-a dat în urmă au fost zadarnice şi poziţiunea a rămas întreagă în mâinile noastre.

Toate atacurile pe cari inamicul le-a dat contra trupelor române la Sud de Mărăşeşti au fost respinse».

Luptele de la cota 334 şi 283 şi satul Crucea, s'au dat, după ce Ruşii fugiseră, de către brava divizie a 10-a şi morţii îngropaţi la poalele movilei vor rămâne mărturie veşnică de vitejia ei.

* * *

Cu toate rezultatele negative, Makensen voiă să cotropească Moldova şi de aceia la 2 August luptele reîncepură de la Oituz şi până la Siret mai grozave, mai sălbatice, mai disperate, văzând că nu reuşeşte şi că pretutindeni în locul Ruşilor atacaţi şi puşi pe goană, apar ca din pământ Românii.

«In urma unui violent bombardament

www.digibuc.ro

de artilerie, în care a întrebuinţat mai ales proectile chimice, inamicul a atacat în cursul zilei şi al nopţei de 2 August poziţiile noastre dela aripa dreaptă şi stângă.

Prin lupte crâncene corp la corp şi după ce poziţiile au trecut de câte-va ori din mână în mână, inamicul a fost respins cu pierderi foarte grele.

După 11 zile de lupte foarte violente progresul realizat de inamic erà cu totul neînsemnat faţă de sacrificiile făcute şi pierderile extraordinar de mari ce a suferit.

Toţi prizonierii declarau că erau compănii inamice, cari rămăseseră cu 20-30 oameni şi regimente cu 200-400 soldaţi şi că nu au mai întâlnit o asemenea rezistenţă îndârjită dela luptele de pe Somme şi Verdun (comunicat din 2 August 1917).

www.digibuc.ro

IX.

INLĂTURAREA UNEI CATASTROFE.

Ziua de 2 August a însemnat una dintre etapele cele mai tragice ale marei bătălii după frontul român.

A lipsit puţin că mare catastrofă să fie un fapt împlinit, era un moment când retragerea pe malul stâng al Siretului erà hotărâtă, atunci când Ruşii considerau bătălia dela Mărăşeşti pierdută.

Generalul Ragoza, comandantul suprem rus, începuse chiar, să dea ordinele în consecinţă, când Generalul Eremie Gri-

www.digibuc.ro

gorescu se opuse cu un nestrămutat veto la acea retragerea catastrofală...

Ce s'a întâmplat atunci, şi care era situaţia exactă, sunt lucruri nu vor rămâne gravate adânc în minţile celor cari au trăit acele clipe...

* * *

Germanii atacaseră spre Panciu, cota 334. Crucea şi Ruşii, conform obiceiului lor, fugiseră în goană, părăsind frontul fără remuşcare, fără strângere de inimă, ci din contră cu un calm şi o veselie barbară.

Pe soseaua ce ducea dela Panciu spre Adjud se vedea grupuri, grupuri, numeroase, de oameni ce mergeau în dezordine, cântând şi strigând...

Erau Ruşii fugiţi după front...

Pe marginea şoselei alţi soldaţi în galben şedeau blegi privind pe cei ce treceau şi înbucând arare ori din pâine albă şi slănină afumată...

Erau Ruşii laşi...

Aşezaţi câtre patru patru, şedeau pe

www.digibuc.ro

pietrele de pe şoşea, alţi militari, cari jucau cărţi cu multă linişte...

Erau Ruşii trădători...

Domnea atâta leneveală în aer, era atâta moleşală în acei oameni voinici tolăniţi ca câinii la soare, că te întrebai mirat de nu-s nişte oameni bolnavi de vr-o boală urâtă...

Din fundul luminat, din spre Mărăşeşti venea zgomotul unei bombardament neîncetat, tunete înfricoşetoare, pe cari auzindu-le Ruşii fugiţi, puhoiul acela de Ruşi ce umplea câmpia, se întorceau domol pe o parte perpelindu-se la soare...

In acel convoiu lenevos şi respingător, se făcu de odată o mişcare şi o coloană de soldaţi se văzură venind în pas alergător din spre Adjud spre Mărăşeşti...

Erau Românii!

Erau două batalioane de vânători Români, cari alergau cu sufletul la gură să salveze situaţia, erau bravii noştrii oşteni cari îngroziţi de atâta trădare şi laşitate, nu mai puteau răbda mersul regulat...

Mergeau în fugă... Mergeau nebuneşte...

Şi Ruşii îi priveau nemuşcaţi înghiţând

www.digibuc.ro

câte o bucată de slănină, sau dând o carte la jocul de cărţi, încins pe îndelete...

* * *

In acel moment când Ruşii părăsesc frontul şi când regimentele române îşi vărsau sângele lor curat pe câmpul de bătae, — comandant al trupelor Ruso-Române era de fapte Generalul Ragoza.

Titlul său oficial era de cordonator al acţiunei armatei IV-a ruse cu al armatei I-a române; deci era aproape o comandă de fapt şi asupra armatei I-a române...

In ziua de 2 August când prăbuşirea complectă a armatei ruseşti se învederă în mod desăvârşit şi când nu se mai putea conta de loc pe trupele ruseşti, Generalul Ragoza lua dispoziţie de a retrage trupele dela Mărăşeşti, spre Adjud, retrăgând frontul pe stânga Siretului şi pierzând astfel jumătate din cea mai mănoasă parte a Moldovei.

Pe deasupra voia să facă această re-

www.digibuc.ro

tragere atunci în timpul zilei, sub bombardamentul înverşunat al inamicului...

Fu anunţat comandantul armatei I Generalul Grigorescu, care găsindu-se pe front la Siret, dădu o telegramă Generalului Ragoza, la Bârlad, în care îi atrage atenţia asupra gravităţei retragerei ordonate.

Neprimind nici un răspuns telegrafic la orele 12 din zi şefului Marelui Cuartier General Român, Generalul Pressan se opuse cu îndârjire unei retrageri în plină zi, căci aceasta ar însemna panica cea mai grozavă şi apoi explicând o manevră cu baza pe Siret, pronunţa numele armatei române, care va putea singură se ţie frontul şi care va şti singură să se jertfească...

Clipele acelea sunt grozave şi nimeni pe lume nu ar putea descrie furtuna ce se petrecea în sufletul generalului, pentru cari fie care părticică din ţară era un odor scump, fie care soldat un Dumnezeu...

Rezultatul fu că în acea zi de 2 August la orele 16 seara, comandantul

www.digibuc.ro

Armatei I române, Generalul Grigorescu fu numit comandant şi al trupelor ruse din armata IV-a, în locul generalului Ragoza, care era trecut în alt post.

* * *

Situaţia era salvată, catastrofa înlăturată! Bravura ostaşilor români, cari aveau să lupte unul contra cinci, era pusă în valoare şi era să se menţină până la ţintuirea inamicului pe râpele Siretului.

Iar atacurile date de trupele române în timpul bătăliі, aveau să dovedească că luptele aprige nu-l obosiseră, nu-l înfricoşaseră, ci din contră îi dăduse noi inbolduri de luptă, noi puteri în încăerarea supremă.

Aceste atacuri ale soldatului român avea să dea mai multă dreptate celui ce se încrezuse în el, celor ce-l cunoşteau bine, şi păstrară — deci — colţul de ţară ce ne mai rămăsese, punând singura speranţă în braţele vrânjoase şi în sufletele mărinimoase ale ostaşilor români...

www.digibuc.ro

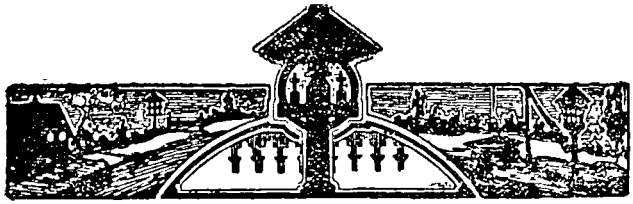

X.

DUPĂ 12 ZILE...

La 3 August în regiunea Doftanei pe Valea Putnei inamicul ataca violent, cu intenţia vădită de a provoca o diversiune. Pentru un moment Fabrica de Sticlărie le cade în mână, dar apoi sunt respinşi de trupele noastre până dincolo de poziţiile iniţiale.

Pe frontul Mărăşeştilor Germanii îşi întinseseră atacurile şi mai mult spre Nord caracterizaţi de încăpăţânarea iniţială neslăbită nici un moment. Toate atacurile lor

www.digibuc.ro

date de 8 până la 10 ori pe zi se izbiră de rezistenţa noastră şi nu avură nici un rezultat. Şi lucru curios, Ruşii împinşi de mâna energică a Generalului Grigorescu, se întoarseră la luptă, mistuindu-se în învălmăşeala generală.

Aşà că comunicatul oficial din acea zi, cu No. 355 anunţă:

«După a 12 zi de luptă inamicul persistă încă în voinţa de a străpunge frontul nostru. Sacrificiile enorme ce a făcut sunt departe de a-i da rezultatul dorit şi urmărit cu atâta încăpăţânare.

In cursul zilei de 3 şi noaptea de 3-4 August inamicul a dat seapte atacuri în contra poziţiilor noastre dela Nord de Străoani şi trei contra celor dela Sud de Mărăşeşti.

Toate sforţările sale au fost însă zadarnice şi întreaga poziţie a rămas în stăpânirea noastră».

www.digibuc.ro

XI.

STAREA DE SPIRIT ÎN MOLDOVA.

M. S. Regele pe front la Mărăşeşti. A. S. R. Principele Carol la Oituz şi pe Siret.

Situaţia pe front începuse să se desemneze în favoarea noastră, când în interiorul Moldovei zarva era mai mare, teama mai acentuată.

Soseau răniţii în sute de vagoane, soseau în toate oraşele şi umpleau spitalele. Aveau toţi răni grele, nici odată o singură rană, tot-deauna două sau trei rupturi de gloanţe sau obuze...

www.digibuc.ro

Câţi nu sunt acei ce căpătând în marea luptă o rană uşoară la mână sau picior s'au dus singuri la postul de prim ajutor pe front, s'au pansat şi au revenit la luptă.

— «Nu e timp de pierdut! E timpul de luptă grea!» răspundeau invariabil soldaţii ce se întorceau cu pansamente curate albe la cap, la mână sau picior».

Când se auzea de aceşti răniţi numeroşi, de rănile îngrozitoare, de cei aduşi nebuni din crâncena luptă, legendele cele mai fantastice începeau să se brodeze şi lumea încremenită ridica rugăciuni fierbinţi lui Dumnezeu pentru victoria armatei române.

Toată nădejdea rămăsese numai în Dumnezeu şi armata română! In Rusia nimeni nu mai putea plecà din pricina masacrelor bolşeviştilor sălbatici, în Moldova ameninţà furtuna dela Mărăşeşti-Oituz.

Poate nici-odată armata română n-a fost mai iubită ca în acel moment, poate că nicodată n'au bătut inimile la unison şi mai cu iubire pentru ea!

www.digibuc.ro

In ea singură era speranţa!
In ea şi numai în ea aveau încredere toţi cei ce nopţi întregi nu mai puteau dormi de îngrojorare.

In orele de slujbă bisericile erau pline de drept credincioşii mai evlavioşi ca ori când...

In acele ore de groază s'a produs o sguduire a tuturor organismelor nepăsătoare, o sgudire care a avut darul să trezească pe cei ce nu cunoaşteau şi nu apreciau în destul pe ai noştri.

Şi trezirea s'a accentuat din ce în ce mai mult până ce a ajuns la uralele de entuziam cu care erau primiţi mai târziu soldaţii noştri în oraşe.

* * *

Incordarea ţărei erà împărtăşită şi mărită în sânul iubitei noastre familii regale.

Majestatea Sa Regele părăsise Iaşul şi venise în persoană pe frontul dela Mărăşeşti să trăiască în iadul năpraznic de foc şi să-şi înflăcăreze la luptă soldaţii, pe scumpii săi stegari.

www.digibuc.ro

Majestatea Sa Regina Maria a venit însăşi până la linile înaintate şi a pansat răniţii glorioşi din sângeroasele lupte!

Când au văzut ostaşii pe Regina noastră apărând în linia focului, au crezut că e

M. S. Regele trăiă în viforul groaznic de foc.

o arătare; credeau că e farmec, aceia pe care o numiră *îngerul frontului*.

A stat la postul de comandă al Armatei I-a. Şi a fost gata ca un obuz inamic de 305 mm. să ridice viaţa viteazului nostru Domnitor şi Domniţei noastre.

www.digibuc.ro

Trecuse un minut de când Majestatea Sa Regele se depărtase de un pom dela postul de comandă, că un obuz enorm veni şi se sparse acolo cu un zgomot infernal.

Marele nostru comandant a întors liniştit capul, a privit şi apoi a plecat mai departe ca şi când nimic nu s'ar fi întâmplat!

Asista la cele mai mari lupte şi nu lăsà nici o ocazie ca să-şi înbărbăteze oştenii.

Se interesa de eroicele fapte de arme şi cu mâna Sa decora şi îmbrăţisa pe vitejii luptători. Intâi la Mărăşeşti şi apoi la Oituz Alteţa Sa Regală Principele Carol colindà frontul şi şedea ore întregi între soldaţii lui dragi, vorbindu-le cu vorba cumpănită şi grea...

Soldaţii îl cunoşteau şi-l iubeau pe acest Prinţ, care le cunoştea atât de bine nevoile şi le înţelegea perfect păsurile.

Din toate aceste indemnuri venite de pretutindeni, dela însuşi capul statului, se născuse în inimile ostăşimei un optimism sănătos şi se încordase moralul, care avea să aducă victoria.

www.digibuc.ro

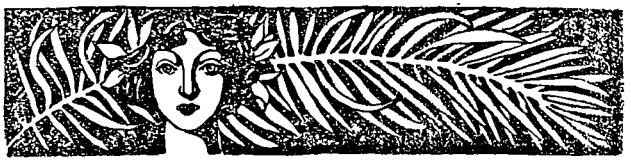

XII

UN ŢĂRAN!

In luptele grele ce aveau loc, când cei ce ne cunosc prea puţin neamul, nu se încredeau în virtuţile noastre, în acele clipe se găsea la un observator din linia infanteriei un ofiţer şi sergentul Bogdan Ion din Reg. ... Art. grea.

Sergentul erà un bărbat falnic cu ochii limpezi şi obraşii roşii de sănătate. De fel din Dolj, unde îşi lăsase gospodăria împlinită, nevasta şi un copilaş cu plete haiduceşti ; îşi lăsase acolo o parte din suflet şi pornise la luptă...

www.digibuc.ro

Erau clipele de măreţia de epopee, pe cari nu le puteam aprecià în toată mărimea lor uriaşă şi pe cari numai cei ce ne vor urma le vor aprecià mai bine, întrebându-se: — «Cum n'au înebunit cei ce au trăit acele momente? Cum a putut o generaţie de oameni să aibă nervii atât de tari ca să suporte emoţii atât de îngrozitoare?...»

Ploua obuze, în stânga un batalion de infanterie se vedea cum printr'un contra-atac impetuos respingea pe Bavarezii, care-ţi făceau impresia că se rostogolesc ca nişte butoaie împinse la vale!

Ofiţerul şi sergentul calmi cu telefonul la ureche conduceau tirul bateriilor noastre ucigătoare. Dar inamicul câştigase puţin teren şi durerea luptătorilor erà aşa de vie, ca şi când un chirurg ar fi tăiat câte o bucată din trupul fiecăruia. La un moment dat când artileria inamică începuse se bată în plin pe infanteriştii atacatori, când mai la vale în stânga se lăsau gazele asfixiante, când moartea retezà fără milă vieţi româneşti, când pământul însuşi părea că geme şi se vaită de cele

www.digibuc.ro

ce suportă, — atunci ofițerul cu nervii întinși ca coarda, cu pumnii strânși și fără putere, cu senzația nebuniei în tot corpul, începù să plângă...

Își puse capul în mâini și plânse nevăzut de nimeni altul decât de sergent lacrimile cele mai curate din lume, lacrimile de durere pentru neamul său...

Sergentul Bogdan Ion, țăranul voinic, cumpătat la vorbă și la judecată, îl privi lung, suspină adânc și grăi clătinând din cap:

— «Plângeți pe cei ce mor, Domnule Locotenent! D-voastră ne plângeți țara prăpădită și nimicită până acum de dușman!...

«Ori-ce s'ar întâmplà țara noastră nu piere, noi țăranii ne iubim prea mult limba și obiceiurile noastre, ca să ne poată cineva birui vreodată!

Să se întâmple ca pe toți să ne omoare și atât timp cât mai trăește încă unul, ascuns undeva, să știți că neamul nostru se ridică iară.

Când am plecat noi la luptă, fiecare am spus nevestei și satului întreg, că mergem să dezrobim Ardealul... Și Românul e

www.digibuc.ro

obraz subţire, Domnule Locotenent! Cum să ne întoarcem noi acasă fără să fie alipit Ardealul la pământul strămoşesc?»

Ofiţerul ridicase ochii cu lacrimile încremenite. Ochii Olteanului, sclipeau, obrajii i se înroşiseră mult şi pieptul i se umflă într'o mândrie nespusă!

Respiră odată adânc şi urmă:

«Orice ni s'ar întâmplà, răbdăm! Ori unde ar fi să mergem, ne ducem! De ar fi să murim, să fie!

Dar acasă nu ne-am puteà întoarce fără Ardeal!

Că Românul e obraz subţire, Domnule Locotenent!»

Ofiţerul ridică capul sus şi privind pe ostaşul ţăran din faţă, îi părù că se transformase, că nu mai erà în straele murdare de front, ci că în faţa lui erà un boier vechiu în haine strălucite de mătasè, unul dintre iubitorii vechi ai pământului, ale cărei roade le împărţeau din suflet cu sătenii, tovarăşii săi...

Îl privì lung ca pe o arătare şi apoi îi strânse mâna, simţind în acea zi cea mai

www.digibuc.ro

mare mândrie ce avusese vreodată, mândria de a se vedeà strâns legat prin sufe-

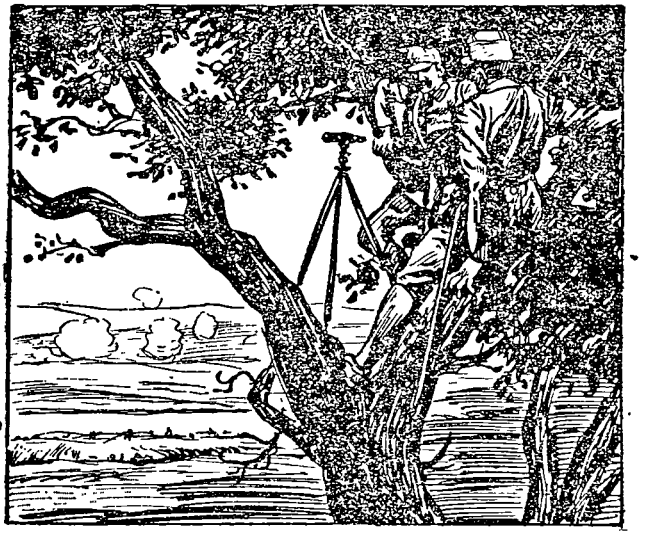

...Sergentul era un bărbat falnic cu ochii limpezi...

rinţele îndurate împreună de acest demn apărător şi muncitor al pământului!

www.digibuc.ro

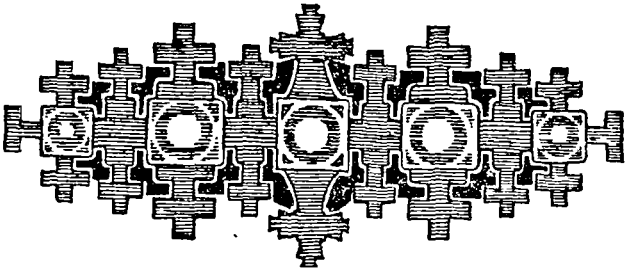

XIII.

CELEBRA ZI DE 6 AUGUST.

DELA MĂRĂŞEŞTI LA OITUZ.

In starea de spirit descrisă mai sus aveau loc luptele dela Mărăşeşti-Oituz.

Cum am arătat după marele atacuri date până la 3 August, urmă o mică perioadă de acalmie pe tot frontul.

Intr'adevăr în zilele de 4 şi 5 August după atâtea lupte infructuoase inamicul se odihneşte... Se pregăteà pentru marea luptă dela 6 August! O simplă încăerare la Fabrica de Sticlărie şi încolo nici o acţiune de infanterie pe celebrul front

www.digibuc.ro

satul Ireşti — cota 334 — Fabrica de parchete Mărăşeşti până la Satul Nou de pe Siret.

Păruse un moment că lupta se sfârşise, când pe seară patrulele inamice ce veniră în recunoaşteri, energice la liniile noastre, tăind pe alocuri reţelele de sârmă, prevestiră pe toată lumea că zilele de restrişte nu au trecut, şi că bejania acum poate începe mai cumplită...

Şi aşa a fost!

Atacul deslănţuit cu furie simultan pe tot frontul Moldovei, făcea impresia a fi decisiv atât de mare erà luxul în oameni şi luxul în proectilele svărlite cu nemiluita.

Nu mai erà bombardament, nu mai erà luptă de artilerie, erà un uragan de foc ce cădeà în torent asupra trupelor noastre dela Mărăşeşti pe la pădurea Răzoare şi până la Mânăstioara.

Venind de departe spre frontul Moldovei erai înfiorat la început de gemetele surde auzite şi luminele roşii ce zvâcneau din o parte şi alta; erai îngrozit, când ajuns aproape perdeai auzul de trosnitu-

www.digibuc.ro

rile infernale şi rămâneai orbit de atâtea guri de foc luminoase. Iar gazele gălbui ce pluteau omorâtoare pe vale îţi încreţeau pielea de groază.

Acolo în acea atmosferă de moarte, în acel infern, care întrecea în grozăvie tot ce mintea omonească puteă să-şi închipue, şi tot ce scriitorii cei mai iluştri descriseră mai îngrozitor pe lume şi pe alte tărâmuri, — acolo trăiau înăbuşiţi de măştile ce-i prefăceau în scafandrii, ostaşii noştri...

Nu erà pericol ca să-i îngrozească, nu erau destui morţi ca să facă ochii să clipească de teamă; parcă ar fi trăit în acea grozăvie de zeci de ani, parcă de când lumea se obicinuiseră cu acel infern, atât de liniştiţi erau, atât de hotărâţi în gesturile lor simple de oameni cinstiţi şi credincioşi jurământului de credinţă ce făcuseră Regelui lor.

Şi ce probă mai mare de bărbăţie poate fi decât faptul că după ce la Mărăşeşti trupele noastre cu divizia 9 (anume regimentul 9 Vânători şi 40 infanterie) pierduseră puţin teren — la vorbele înflăcărate

www.digibuc.ro

ale ofiţerilor se aruncară asupra duşmanului, nepăsători de moarte, şi-l respinseră cu pierderi grele în valea Suşiţei.

Regimentele bavareze şi alpin fură decimate îngrozitor şi puşi pe fugă pe faimoasa câmpie întinsă, care le păru prea mică pentru goana la care porniseră...

Iar în pădurea incendiată de artilerie, la Rozoare, şezând pe jeratic aprins şi culcându-se pe foc de pară, divizia 13 repurta succese nemaiauzite.

Ruptă la un moment în două, la legătura dintre regimentele ei — se refăcu fulgerător de repede cu ajutorul rezervelor, şi dând un atac disperat răspândi teroare în năvălitori şi înghiţi pe cei ce spărseseră frontul, făcându-i prizoneri.

In acea dimineaţă la prima înaintare Nemţii începuseră dejà să-şi trâmbiţeze bucuria victoriei; nu mai credeau în o reîntoarcere a norocului armelor.

Işi închipueşte deci oricine demoralizarea ce a urmat în rândurile inamicului după contra-atacul eroic şi vijelios al trupelor noastre.

www.digibuc.ro

Despre această luptă comunicatul oficial No. 358 din 6 August se exprimă astfel:

«In sectorul Nord Şuşitei-Mărăşeşti inamicul a început de dimineaţă un bombardament violent cu gaze asfixiante, deslănţuind mai multe atacuri şi silind trupele noastre să cedeze puţin teren; după amiazi însă trupele române conduse cu un mare avânt de ofiţeri s'au aruncat la contra-atac cu furia răzbunărei, svârlind pe inamic până în valea Şuşiţei la Satul Nou, capturând numeroşi prizonieri şi mitraliere.

Cu mare greutate au fost opriţi din înaintarea lor pentru a se consolidà pe poziţiuni».

In aceiaşi zi însă ca şi când suflul de eroism al strămoşilor noştri ar fi colindat întreg frontul, îmbărbătând nepoţii, ca şi când o putere invizibilă ar fi mânat înainte, — la atac — toate trupele noastre de pe tot frontul — oştirea noastră crunt atacată la Oituz (Grozeşti), Caşin (Muntele Războiului) şi mai jos spre Câmpuri ia ofensiva şi respinge cu pierderi îngrozitoare pe duşman «silindu-l să se retragă

www.digibuc.ro

în dezordine dincolo de poziţiile noastre şi lăsându-ne în mână prizonieri şi material de război».

In aceiaşi zi aveau loc lupte infructuoase peutru duşman la Sud de Valea Şuşiţei, la Sud de Câmpuri, la Nord de Vizantea Mânăstirească, la Nord de Găuri, la Ireşti şi Străoani.

Ziua de 6 August 1917 însemnează o zi de slavă a neamului românesc, e o zi glorioasă pentru eroicile noastre trupe, cari ridicară furtună de aplauze şi felicitări în toate colţurile globului pământesc şi care făcură pe împăraţii şi regii lumei să ne trimeată tributul admiraţiei lor şi a popoarelor exaltate de acest entuziasm al admiraţiei.

Despre regimentele cari s'au distins mai mult în grandioasa luptă, comunicatul oficial No. 300 vorbeşte astfel:

«In ziua de 6 August când violenţa bombardamentului şi atacurile în masă date de inamic cu 3 divizii siliseră frontul nostru să dea îndărăt, s'a ilustrat în special regimentele de Prahova, Brăila, Ialomiţa.

www.digibuc.ro

Fără a-şi pierde cumpatul au lăsat pe inamic să se apropie până la 50 metri de tranşee, când au deslănţuit de odată un foc violent de infanterie, artilerie şi mitraliere.

Valurile inamice au început să se clatine, iar contra-atacul pornit cu o deosebită impetuozitate a pus pe inamic pe fugă în complectă debandadă».

* * *

După aceste mari bătălii, Comandantul Armatei I-a, dădu următorul:

ORDIN DE ZI.

1917, August 8.

Ostaşi,

Dumnezeul părinţilor noştri ne-a ajutat după aproape un an de luptă să trăim zilele cele mai mari, cele mai războinice.

Dela 24 Iulie până la 7 August a-ţi dat cele mai grele şi mai mari lupte.

La Panciu, Mărăşeşti şi Cosmeşti s'a deslănţuit cea mai măreaţă şi groaznică bătălie, ce a purtat vre-o dat Ţara Românească.

In lupte crâncene şi vijelioase, inamicul întreit în nesăţioasa lui poftă de a cucerì şi restul din bogatul trup al scumpei noastre Românii, năpus-

www.digibuc.ro

tindu-se furios, s'a izbit 12 zile şi 12 nopţi de vitejia noastră ca de o stâncă neclintită.

La Suşiţa şi Siret a-ţi năruit sforţările groaznice ale sălbatecului duşman, dovedind lumei odată mai mult că «nici pe aici nu se trece». Aci cunoscù generalul german Makensen, ce este înfrângerea.

Mărăşeştii fu mormântul iluziilor germane.

Scumpii mei Ostaşi,

Umăr la umăr, Armata I-a Română împreună cu corpurile 7 şi 8 Ruse, a-ţi făcut zid împrejurul meu dispreţuind moartea cu un eroism şi un curaj legendar, în mijlocul vostru înconjurat de statul meu major lângă podul dela Cosmeşti, v'am privit şi urmărit cu încredere, cum a-ţi deschis piepturile voastre largi înfruntând uraganul deslănţuit asupra voastră.

Maestatea Sa Regele, Marele nostru Căpitan, scumpa noastră Regină, Alteţa Sa Regală, nădejde zilelor frumoase de mâine, dispreţuind viaţa, au stat în ploaia de şrapnele alături de mine admirând voinicia şi bărbăţia voastră, de care nici când nu s'a îndoit.

Gândiţi bine ostaşi că lumea întreagă privea atunci la voi.

Din întunericul ce copleşise văile Suşiţei şi Siretului şi din sângele ce curgeà şiroae la Străjescu şi Doaga s'a înălţat măreţ şi strălucitor gloria şi faima voastră.

www.digibuc.ro

Eroismul vostru a cutremurat lumea şi frumoasele noastre ţinuturi, au deschis mormintele eroilor din Transilvania şi Dobrogea, dela Jiu, Olt, Neajlov şi Călugăreni ca să admire răzbunarea chinului şi păngărirei de 9 luni suferite de căminurile, de părinţii, soţiile şi copiii voştri.

Iar voi scumpi tovarăşi de luptă ai corpurilor 7 şi 8 Ruse, a-ţi dat dovada deplină că numai cu sângele vostru, vărsat alături de noi nelăsând pe vrăşmaş să treacă peste trupul ţărei noastre, aţi stăvilit pe barbarul, care căuta să răpească libertatea prin care a renăscut marea şi sfânta Rusie.

Ostaşi ai Armatei I-a,

Două zile după marea bătălie, duşmanul cu forţe proaspete, crezând că rezistenţa voastră e zdruncinată şi voinicia voastră obosită, s'a năpustit din nou într'o cumplită sforţare să vă copleşească cu numărul lor şi să vă învingă.

Le-aţi dovedit cu un avânt ne mai pomenit că inimile voastre sunt mai presus de numărul lor, i-aţi sângerat, i-aţi respins, i-aţi făcut una cu pământul, rămânând pe câmpul de bătae, mormane de mii de cadavre nemţeşti.

Ziua de 6 August a fost scrisă de voi cu litere de aur în cartea vitejiei neamului nostru, afirmând în lumea întreagă drepturile lui nebiruite.

Ostaşi,

Mândru de voi, ţara şi Majestatea Sa Regele prin mine vă mulţumeşte şi vă admiră împreună

www.digibuc.ro

cu aliaţii noştri, pe care i-aţi uimit cu vitejia voastră, cu dorul şi hotărârea nestrămutată de a muri până la unul, de cât să treacă peste pământul ce ne-a mai rămas.

Dimpreună cu voi depun la mormintele eroilor, ce au căzut în această năpraznică luptă, florile recunoştinţei unui popor, care acum mai mult ca în totdeauna, nădăjdueşte în întregirea lui.

Dela general la soldat strângeţi rândurile pline de mândria eroilor admiraţi de lumea întreagă şi fiţi gata că atunci când ceasul deplinei răzbunări va suna, să goniţi dincolo de hotare pe vrăşmaşul cotropitor.

Să trăiţi ostaşii mei viteji, mândria şi scutul fără seamă al Patriei şi Tronului.

Dat la Cartierul General al Armatei I-a, astăzi 8 Augnst 1917.

Comandantul Armatei I-a,
General de divizie (ss) GRIGORESCU.

* * *

Câţi eroi necunoscuţi nu au contribuit le frumoasa noastră victorie, câţi din cei rămaşi singuri pe poziţii, nu au desfăşurat un eroism nemaipomenit, apărând cu conştiinţa împăcată pământul părinţilor noştri!

www.digibuc.ro

Lupta dela Mărăşeşti nu este numai triumful geniului militar al comandanţilor este şi ilustraţia strălucită a eroismului individual, a actelor de bravură personală săvârşită cu moralul ridicat, de luptătorii noştri.

www.digibuc.ro

XIV.

EROISMUL LUPTĂTORILOR.

In acel haos, în care nu se mai puteà comandà, nici transmite comenzile; în acel infern în care agenţii de legatură erau omorâţi, iar firile de telefon distruse pe zeci de metri, bravura personală, a fiecărui luptător, a tuturor luptătorilor a fost la înălţimea celei mai înalte admiraţiuni.

Fiecare aveà iniţiativa în mişcări, fiecare utilizà aceastà iniţiativă în executarea ordinului general, pe care oricare

www.digibuc.ro

îl aveà în inimă: «*Nici un pas înapoi! Tot înainte*».

Şedeà fiecare în tranşee şi nu mai aşteptà ordinul de atac, de contra-atac sau de simplă tragere cu arma sau cu mitraliera...

In infernul şi în hărmălaia generală, într'o parte unii se luptau corp la corp, într'altă parte Românii atacau; aici dedeau asalt Nemţii, dincolo cele două tabere se împuşcau dela distanţă din tranşee... Dar pe tot întinsul câmpiei erà atâta energie ce se desfăşura, erà atâta muncă şi sudori amare, încât atmosfera îţi păreà grea şi înăbuşitoare, încărcată de miile de energii cheltuite deodată în mişcări de forţă atletică.

Fiecare lupta cum credeà că e mai bine, fiecare îşi întrebuinţà maximul de puteri şi dezvolta cel mai temerar curaj.

Învălmăşelile aveau loc pe tot câmpul de luptă şi erau numeroase şi neregulate ca şi valurile mărei ce se adună ici, în timp ce fug de d'incolo, pentru ca apoi să se amestece în spume şi să se întindă ca mătasea fugind într'o direcţie deosebită.

www.digibuc.ro

După astfel de lupte corp la corp oricine îşi închipue că unităţile se risipeau. şi se amestecau, soldatul pornit din stânga se pomeneà la încetarea vălmăşagului, tocmai în extrema dreaptă; dela locul iniţial la câţiva kilometrii, străbătuţi Dumnezeu ştie cum şi când — în mod inconştient.

Intr'o astfel de încurcătură şi zăpăceală, se făceà însă repede regula. căci luptătorii se grupau, cum nemereau, în companii şi plutoane şi aşteptau din nou, viitorul asalt, care nu întârzià să se producă... In aceste împrejurări s'a dovedit şi mai mult disciplina şi spiritul de eroism al trupelor noastre, cari luptau peste măsura celei mai exagerate pretenţiuni, îşi făceau mai mult decât datoria, voiau victoria, numai victoria şi contribuiau cu toate puterile la ea.

* * *

Numai într'un târziu, când erà noapte bine şi când întâmplător erà un moment de linişte — se încercà din nou grupările

www.digibuc.ro

regulamentare de oameni. Se făceà! Insă erà inutil, căci chiar aşà risipiţi şi adunaţi singuri la întâmplare, ostaşii noştri luptau ca leii, necunoscând nici oboseala, nici frica.

A făcut de sigur multora o curioasă impresie acea hotarâre grea ce se vedeà la fiecare soldat, la fiecare din acei oameni simpli dela ţară...

Par'că toţi se schimbaseră... Nu mai vorbeau, nu mai râdeau, nu mai scoteau chiote... Erau serioşi, gravi, cu ochii încruntaţi, cu gesturile măsurate... Erau par'că o armată de filosofi, în care poţi să ai toată încrederea, dar care prin nimic nu te încurajează să-ţi păstrezi încrederea şi speranţele bune...

Aşà erà soldatul român în lupta dela Mărăşeşti-Oituz, cu singurul gând şi singura dorinţă: «*Să moară, dar înapoi să nu se deà*».

Cu astfel de soldaţi să-şi fi adus Makensen şi îndoitui celor 14 divizii ale sale şi tot n'ar fi putut trece înainte.

Căci există un zid mai tare ca granitul

www.digibuc.ro

şi ca oţelul, există un zid pe care glonţul nu-l străbate, obuzul nu-l strică, minele nu-l dărâmă: este zidul făcut din sufletul soldatului care-şi iubeşte ţara şi e hotărât să se sacrifice pentru ea.

www.digibuc.ro

XIV.

EROUL CĂPITAN IGNAT ŞI MITRALIERII SĂI.

Printre cazurile de eroism individual, cari se numără cu miile, se citează cazul bravului Căpitan Ignat.

Erau lupte năpraznice, unde moartea şedea alături cu luptătorul şi unde individul se pierde în masă şi nu mai înseamnă nimic în faţa forţelor şi intereselor puse în joc.

Căpitanul Ignat comandà o companie de mitraliere din Reg. 51 Infanterie. Lupta

www.digibuc.ro

în toiu, poziţia trecea din mână în mână, dar compania se întărise bine şi nu schimbă piesele de loc în tot cursul luptei cu fluctuaţiuni; dar poziţia trebuiă evacuată, căci inamicul erà gata s'o înconjoare. Erà chestie de aprecieri personale, pe teren, singurele posibile în acele clipe.

Unele plutoane plecară, altele cu căpitanul Ignat, care luase comanda, rămaseră pe poziţie ca să o apere cu orice preţ. Profită de faptul că nu avea ordin scris să părăsească terenul şi de aceia trimise om să spună la locul în drept, că Ignat, căpitanul, nu se retrage de pe poziţie fără ordin scris.

In fond atât de mare erà exaltarea atât de strălucită bravura, încât nici o forţă din lume n'ar fi reuşit să-l clintească din loc.

O parte din trupe evacuaseră poziţia; Căpitanul Ignat cu cea mai mare parte din compania de mitraliere şi resturi din companii vecine rămaseră locului şi organizară într'o clipă poziţia pentru re-

www.digibuc.ro

zistenţă înverşunată, chiar dacă inamicul ar înconjura-o.

Nu trecù mult şi Nemţii apărură din toate părţile.

Nemţii se retrăgeau în desordine...

Soldaţii şedeau în ascunzişuri fără să dea niciun semn de viaţă.

Lăsară pe inamic să se apropie la 40 de paşi şi deodată mitralierele căpitanului Ignat începură focul şi soldaţii din ascunzători traseră chiuind.

www.digibuc.ro

Primele linii nemţeşti căzură deodată.

Se făcù un moment linişte.

Apoi în hărmălaia câmpului se distinseră noii atacatori. Mai numeroşi, de astă dată de jur împrejur.

Mitralierele trăncăniră din nou, puştile la fel, până ce primele valuri ajunseră în liniile poziţiei. Atunci mitralierii lăsară mitralierele, puşcaşii apucară armele de ţeavă şi lupta începù corp la corp, pe viaţă şi pe moarte.

La sfârşit lipseau mulţi de-ai noştri, dar Nemţii fuseseră respinşi în desordine şi poziţia căpitanului Ignat rămăsese ca un cuiu în frontul inamic.

Lupta dură toată ziua şi toată noaptea. Când atac de infanterie, când bombardament înverşunat de artilerie!

Spre dimineaţă căzuseră cea mai mare parte din apărătorii poziţiei. Mai rămăsese câţiva soldaţi şi căpitanul Ignat ce conducea singur două mitraliere.

Lupta reîncepuse mai straşnic ca totdeauna, când un obuz de calibru mare îngroapă pe vecie pe căpitanul Ignat, împreună cu mitralierele sale.

www.digibuc.ro

Şi deodată cei câţiva soldaţi ce rămăseseră în întăritură auziră glasuri cunoscute şi tunicile albastre româneşti se iviră printre dărămături.

Păstrarea acelei poziţiuni făcuse posibilă refacerea frontului dela Răzoare şi înaintarea a lor noştri.

Dar căpitanul Ignat se sfârşise. Murise, însă moarte de erou pentru România Mare!

www.digibuc.ro

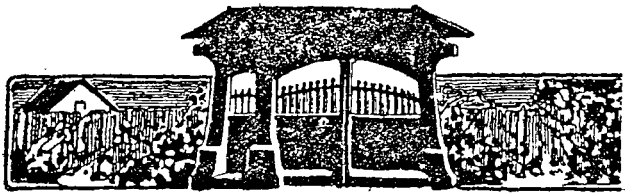

XVI.

MOARTEA SUBLOCOTENENTULUI ECATERINA TEODOROIU.

In acele zile când drama grozavă se petrecea la Mărăşeşti, o luptă de aceleaşi proporţii se ducea pe restul frontului până la Oituz, desprinzându-se cazuri de eroism, cum numai în poveşti se poate auzi.

Lupta se petrecea în zonă muntoasă, unde arbori de sute de ani erau retezaţi şi azvârliţi ca nişte fulgi, formând cavouri funerare morţilor glorioşi din lupte.

www.digibuc.ro

Regimentele de grăniceri şi brava divizie I de cavalerie făcuseră minuni de vitejie şi zilele acelea ale începutului lui August contează strălucit în ansamblul luptelor Mărăşeşti-Oituz.

Intr'unul din bravele regimente de infanterie, cari luaseră parte la luptă era şi renumitul sublocotenent Ecaterina Teodoroiu.

Era singura femee ofiţer, era una din căpeteniile cele mai strălucite ale armatei !

Când am văzut prima oară pe acea fată vioaie, cu părul mătăsos şi ondulat, eram la Iaşi. Trăiam zilele negre din spre sfârşitul iernei 1916-17.

In acea zi plumburie de iarnă, refugiaţii erau pe strada Lăpuşneanu ca la bâlciu, când pe din josul trotuarului îşi făcù apariţia o siluetă sveltă de femee îmbrăcată ofiţereşte.

Cu chipiul lăsat mult pe ochii cu reflexe de briliant, cu părul superb strâns scurt, cu talia bine prinsă de un frumos veston albastru cu grad de sublocotenent,

www.digibuc.ro

mergea cu fruntea sus, cu pasul hotărît, spre statuia lui Cuza.

Privirile celor ce o cunoşteau o urmau pline de admiraţie şi fiecare exclamà

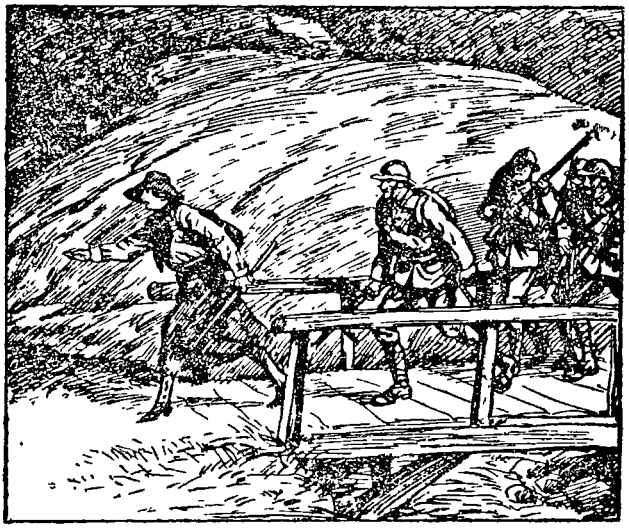

...Dispreţuitoare de moarte conduse oştile pe cărările munţilor.

singura vorbă, care erà, însă, prinosul celui mai frumos omagiu:

— «Uite pe Sublocotenentul Ecaterina Teodoroiu!»

Cei ce nu o cunoşteau erau ţintuiţi locului de această fată frumoasă şi mândră,

www.digibuc.ro

zâmbetul ce le-ar fi venit pe buze se evaporà şi simţeau în ei o forţă curioasă ce ce le impunea respectul. Atât de marţială era Olteanca, atât de impunătoare această Jeanne D'Arc română!

Şi fiecare se ducea şi întrebà timid pe soldatul ordonanţă, care urmà la doi paşi pe Sub-Locotenent:

— «Cine e?»

— E Duduia Sub-Locotenent Ecaterina Teodoroiu, răspundea simplu ostaşul.

Omul rămânea ţintuit locului şi în minte îi venea frumosul tablou al fetei, care dispreţuitoare de moarte conducese oştile române pe cărările ascunse ale munţilor şi pe pământul binecuvântat al Ardealului.

Imediat îşi aducea aminte de eroismul şi înflăcărarea ce răspândea în juru-i, această vitează cercetaşe, în celebrele lupte de pe Jiu, când trei divizii germane fură zdrobite şi respinse în goană.

Işi aducea aminte de toate faptele ei extra-ordinare, şi rămânea locului murmurând:

— Ecaterina Teodoroiu!

www.digibuc.ro

Aceasta era fata, care mai târziu fusese avansată la gradul de Sub-Locotenent şi care respingând orice stăruinţă, ţinuse să-şi ia locul în front şi să vină în luptele groaznice dupe front.

Era zi frumoasă de vară când plotonul comandat de celebra eroină fù atacat în mod violent de inamic.

Săriseră toţi arborii din rădăcini şi pădurea în care era aşezat plotonul fusese prefăcută de exploziile obuzelor într'un morman de pământ, arbori, pietre şi cadavre...

Dar inamicul fusese respins!

Inflăcărată de entusiasm, văzând că numai acea îndârjită rezistenţă nu putea înspăimântà pe duşman, nu-l putea convinge, că «nu se trece»—luă iniţiativa unui contra-atac. Işi chemă oştenii şi le vorbì de ţară, de Ardeal, de Rege, de Regină şi inimile începură să bată tare, sângele să clocotească în vine şi un freamăt ciudat se iscă în trupă.

Iar când comandantul plotonului, sublocotenentul Ecaterina Teodoroiu îi întrebă:

www.digibuc.ro

— «Care vă alegeţi pentru atac?» Atunci mâinile se ridicară în sus ca pentru jurământ şi fiecare strigă ca şi când luà pe garanţie pe toţi camarazii:

— «Cu toţii!»

* * *

Baionetele sclipiră, fiind puse la armă, muşchii tuturor se încordară, căştile franceze fură bine apăsate pe cap, şi plotonul ieşì deodată de-asupra dărâmăturilor, cu sublocotenentul Ecaterina Teodoroiu în frunte.

Armele inamice trăzniră, mitralierele trăncăniră, dar într'o clipită plotonul ajunsese în liniile duşmane...

Fu un moment de înmărmurire!

Celebrul «ura!» răsunà plin de curaj, sgomotele înfundate se amestecau cu ţipete şi vaete, şi Nemţii înebuniţi îşi făceau semnul crucei, fugind.

Erau îngroziţi şi goniţi, se duceau să răspândească groaza în trupele de rezervă.

Plotonul ocupă o nouă poziţie şi în li-

www.digibuc.ro

nişţea ce se făceà în linii, ochii cercetători căutau pretutindeni...

Apoi fiecare din cei rămaşi în ploton se repezì în direcţii deosebite şi începù să caute printre dărâmături, prin gropi şi pe aiurea.

Erà fiecare cu sufletul strâns şi nici unul nu îndrăzneà să-şi mărturisească bănuiala.

Când un flăcău voluntar ,venì cu ochii plânşi şi pieptul sufocat şi grăì:

— «Ne-a murit Duduia»

Atunci fu ca o lovitură de trăznet!

Picurară lacrimi din ochii buni, ce nu mai plânseseră de mult, strânseră pumnii bătătoriţi de muncă şi urmară pe vestitor, în tăcere.

In luminişul din pădure, pe singurul loc cu iarbă verde, ce mai rămăsese, zăceà în sânge comandantul plotonului, Ecaterina Teodoroiu.

Dar vestea morţei ei cutreeră tot frontul, sufletul ei ce se răspândeà în univers, bătù în fiecare luptător şi oţelindu-i în luptă, ne aduse victoria.

* * *

www.digibuc.ro

Nimeni nu-şi putù da seama atunci de marele suflete ce ne părăsise, cu toate că toţi plânseră amarnic.

Nici n'ar fi putut nimeni!

Ca şi lupta Mărăşeşti-Oituz, persoana Ecaterinei Teodoroiu va fi numai mult mai târziu considerată în orbitoarea ei lumină, va fi scrisă în cartea de aur a neamului şi pomenită cu evlavie de generaţiile viitoare.

www.digibuc.ro

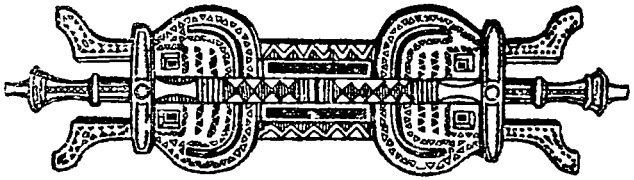

XVII.

DOI VITEJI.

Căpitanul Demetriad şi Sergentul grănicer Mlşat.

In lupta de proporţii uriaşe, care aveà loc, se ridică, dominând-o ca un titan, şi grănicerul Muşat, care poate fi socotit ca tip reprezentativ al soldatului nostru în marile lupte.

Erà în spre primăvară, când cu toate suferinţele retragerei, entuziasmul începeà să vibreze din nou, şi speranţele toate se ţeseau delicat.

Coloanele ziarelor erau pline de ta-

www.digibuc.ro

blourile cu ofițeri și soldați, cari cereau să fie trimeși imediat pe front pentru ofensivă...

Acestea le vedeà grănicerul Mușat, care ședeà într'un spital, așteptând vindecarea mânei, ce-i fusese tăiată în urma unei răni glorioase.

Fusese la început trist; cu gândurile toate abătute, când se văzuse lipsit de un braț.

Acum când nenorocirile țărei începuseră să se uite, când toți nu se mai gândeau decât la bine, uită și grănicerul Mușat de pierderea mâinei și cu sufletul înălțat de iubirea de țară, cerù să fie trimis și el pe front, ca să lupte...

Fu un moment când par'că totul se oprì în mers și toată lumea își îndreptă privirile pline de admirație către bravul țăran, care dedeà o probă atât de eloquentă de iubirea pământului.

I se închinară articole entuziaste în gazete, generali bătrâni și renumiți în lupte veniră să-i strângă singura mână ce-i mai rămăsese și însuși Majestatea Sa Regele Ferdinand dădù un strălucit ordin

www.digibuc.ro

de zi în care lăudà bărbăţia umilului grănicer, devenit de-odată *celebrul grănicer*.

In ultimele zile când rana erà aproape vindecată, viteazul oştean ieşeà la plimbare cu ţinuta mândră, în hainele curate şi cu frumosul grad auriu de sergent pe mână.

Căci erà sergent, Muşat grănicerul, şi modul în care îţi vorbeà el de rolul sergentului în luptă, de legătura strânsă între el şi soldaţi, te făceà să rămâi de-odată locului şi ca sugestionat să-l priveşti ca pe un renumit comandant de armată, pe cel ce se prezintase:

— Sergentul Grănicer Muşat!

* * *

Plecă din spital, se duse în grabă la Regimentul 2 grăniceri şi fu dat la compania de grenadieri.

Cine aruncà mai bine granata? Cine bătuse toate recordurile? Aceasta o pot spune oricând toţi camarazii din regiment.

Don sergent Muşat!

* * *

www.digibuc.ro

Luptele mari, însă veniră, regimentul fù trimis la Oituz, ca să stăvilească formidabila presiune.

Veniră într'o seară, cântând şi cu ţinuta marţială obicinuită.

Şedeau oamenii în loc, se întorceau din drum Ruşii fugiţi după front, se întorceau şi căruţele cu refugiaţii din regiunea bătăliei.

Nu se puteà ca frumosul regiment să nu învingă.

Dar la o secţie din urmă erà îngrămădeală mai mare! Erau copii şi fete ce aruncau flori, erau bătrâni cu plete albe ce urmau încet secţia cu lacrămi blânde în ochi.

Urmau pe sergentul Muşat cel fără o mână.

Şi erà atât de vesel grănicerul şi atât de vioi în gesturi şi în vorbă, că s'ar fi zis că merge la petrecere mare, nu la luptă cruntă!

Intrară dârji pe defileu, cântând «La arme!» Răsunară văile, munţii duseră ecoul departe, şi regimentul de Roşiori de

www.digibuc.ro

sus de pe cotă șezù un moment fără o mișcare, amuțit.

Erà în toiul luptei. Aruncătoarele de mine aruncau formidabilele lor proectile, morți neîngropați de zile întregi umpleau tranșeele, bombardamentul erà neîncetat și luptătorii ședeau curagioși — în acel cimitir — respingând și contra-atacând dușmanul.

Deodată veniră grănicerii...

La atac grănicerul Mușat fù cel dintâi, bravul sergent se aruncă ca un leu în acel iad de foc.

Iar când pe linia focului apărură femeile aducând cartușe în șorțuri, când băețani cu ochi nevinovați se rugau să le «dee» și lor arme de luptă — atunci fù o nebunie generală...

Toată țara erà în picioare, nimeni nu ședeà locului.

Erà ca în nopțile acelea de groază, petrecute la munte, când e furtună mare, când plouă cu găleata și când fulgere îngrozitoare brăzdează cerul și luminează casa ca ziua...

In timp ce toată casa e sguduită și

www.digibuc.ro

trăsnetele cu sgomot metalic nu mai contenesc, atunci toți cei din casă se scoală din somn, și cu ochii mari de groază se strâng în o cameră gata ca pentru orice pericol...

Aceasta par'că erà situația familiei cele mari, țara, socotind după soldații strânși pentru atac, după femeile ce veneau cu cartușe și după copiii ce cereau arme de luptă...

Și atacul începù...

Grănicerul Mușat fù cel dintâi care se aruncă în iadul de foc...

Pornise...

* * *

In acelaș timp atacau și vitejii Roșiori pe cotă. Căpitanul Demetriad, al cărui nume va rămâneà pururea pomenit, după multe alte isprăvi vitejești, pornì și el cu escadronul la asalt...

Și în acelaș timp muriră doi oameni...

Muriră doi viteji...

Jos în vale, pe defileu, Mușat, grănicerul grenadier, fusese retezat de gloan-

www.digibuc.ro

ţele unei mitraliere şi apoi svârlit de un obuz; sus pe cotă căpitanul Demetriad, cu sabia în mână, în fruntea escadro-

...Căzuse pe spate acoperindu-şi cu mâinile faţa.

nului, fusese lovit de un glonţ în frunte şi de altul în inimă şi căzuse pe spate, acoperindu-şi cu mâinile faţa.

www.digibuc.ro

XVIII.

DUPĂ 6 AUGUST.

După marile lupte din ziua de 6 August urmă o zi liniştită la Mărăşeşti; dar la Oituz presiunea inamică erà tot aşà de puternică, voinţa sa de a străpunge frontul tot aşà de neslăbită.

Faimoasele poziţiuni, cota 789 şi Fabrica de sticlărie, pentru cari se dăduseră lupte disperate, sunt atacate din nou de inamic, dar trupele noastre mai îndârjite ca oricând la luptă, respinseră violent pe

www.digibuc.ro

inamic, prin lupte corp la corp şi prin renumita baionetă românească.

„La Caşin, pe Răchitaşul şi pe valea Şuşiţei inamicul atacà neîncetat, căutând să-şi mascheze cele 3 lovituri principale, cari se desemnaseră dela început şi contra cărora comandamentul român luase toate măsurile necesare.

Comunicatul oficial No. 359 din 7/20 August 1917 sună:

«In sectorul Valea Doftana şi Putnei luptele au continuat mai cu seamă în jurul cotei 789, Fabricei de sticlărie, Dealului Răchitaş şi văei Şuşiţa.

După mai multe atacuri şi contra-atacuri date cu o deosebită putere de ambele părţi, luptele s'au terminat în favoarea trupelor noastre, cari şi-au menţinnt toate poziţiile».

* * *

Din cauza insuccesselor totale avute, moralul trupelor germane erà slăbit şi ca consecinţă neobositele trupe române respinseră mai cu uşurinţă atacurile de noap-

www.digibuc.ro

te date la 8 August de asaltatori, atât la Oituz cât şi la Mărăşeşti.

Singură artileria inamică făceà aceleaşi ravagii ca la început, asvârlind zeci de mii de proectile şi nori de gaze asfi-

Românii îşi arătară superioritatea lor la baionetă...

xiante pe tot întinsul frontului de luptă.

Când în seara zilei de 8 August, după 17 zile de luptă, trupele noastre veiră să se odihnească, când capetele aiurite de luptă şi bombardament cădeau înlemnite,

www.digibuc.ro

atunci porniră la asalt regimentele noui venite în luptă din spre Focşani!

Îşi închipueşte deci, oricine, tăria ce au arătat ostaşii noştri, cari s'au ridicat din nou ca un singur om şi şarjând cu baionetele la arme, provocară în trupele inamice, panica despre care li se povestise, de sigur, de Nemţii fugiţi din luptă.

Despre aceste lupte Comunicatul Oficial No. 360 din 8 August al Marelui Cartier Român spune următoarele:

«Lupte în favoarea noastră la Oituz.

Pe frontul bătăliei dela Mărăşeşti inamicul, după un puternic bombardament cu proectile chimice, a atacat din nou trupele române în sectorul dintre satul Dumbrava şi Siret.

Infanteria inamică a pornit la asalt la orele 9 seara, însă în urma unei lupte corp la corp, în care Românii au arătat din nou superioritatea lor la baionetă, inamicul s'a retras pe fugă în tranşeele sale».

* * *

www.digibuc.ro

In zilele următoare, adică în zilele de 9, 10 şi 11 August inamicul, care îşi perindase toate trupele în grandioasa bătălie nu mai face sforţările disperate de mai înainte, însă pe tot frontul, prin un puternic bombardament de artilerie, pregăteşte — se pare — operaţiuni viitoare.

Singure luptele dela Oituz durează mai crâncene, împreună cu nouile lupte date mai la Nord-Vest de Mărăşeşti, spre Nicoreşti şi Cocoşilă.

Inamicul căută puncte slabe, dar zadarnic căci marile lupte stimulase toate sufletele şi formase o barieră de netrecut.

Zadarnice atacurile, zadarnic bombardamentul neîncetat asupra trupelor noastre!

Pentru a ilustrà cu documente oficiale şi aceste zile, dau comunicatele oficiale ale zilelor respective:

9 August 1917.

«La Doftana lupte în curs. S'au respins patru atacuri date spre Nicoreşti.

Pe frontul bătăliei dela Mărăşeşti în afară de bombardamentul reciproc de ar-

www.digibuc.ro

tilerie în diferite sectoare, nu a fost nici o acţiune importantă de infanterie».

10 August 1917.

«Atac inamic la Nicoreşti-Răchitaşul respins».

11 August 1917.

«Trei atacuri inamice în valea Doftanei şi pe dealul Cozma respinse.

In sectorul Iveşti-Mărăşeşti bombardament de artilerie de o intensitate variabilă.

Pe Siret, inamicul a bombardat cu o deosebită furie, însă fără efect, Movilenii».

* * *

Acestea sunt comunicatele despre lupta dela Mărăşeşti-Oituz în zilele de 9—11 August.

* * *

In acelaş timp lupte disperate se duceau în nordul Moldovei; ca şi în celelalte părţi, sângele românesc trebuì să curgă,

www.digibuc.ro

şi această parte a ţărei nu fu pierdută graţie repezilor măsuri luate şi graţie aceluiaşi avânt al trupelor noastre.

Intr'adevăr inamicul fusese oprit pe graniţă la Mamorniţa, iar Ruşii cari prădau în interiorul ţărei fuseseră reduşi la neputinţă.

Un soare mai bun începe să ne lumineze, zile mai fericite începeau să se arate din nou ochilor plânşi ai bunilor Români, înebuniţi de disperare şi teamă pentru pământul strămoşesc.

www.digibuc.ro

XIX.

UN ORDIN DE ZI AL M. S. REGELUI.

Nu se ştia ce va urma... După 20 de zile de lupte aprige, în care inamicul îşi prăpădise aproape 60.000 de oameni, situaţia era tot grea, frontul tot aşa de furtunos. Era însă ceva care se conturase în mod definitiv cu litere neperitoare, era încrederea deplină în armata românească, care îşi luase locul în armatele cele mai viteze din lume.

Atunci Majestatea Sa Regele dădù următorul ordin de zi, în care îşi îmbărbăta oştile la luptă în mod strălucit:

www.digibuc.ro

Ordin de zi No. 39.

Luptele crâncene ce s'au dat în timpul ultimelor săptămâni, de către trupele ruso-române, puse sub comanda mea, au arătat din nou însuşirile ostăşeşti ale armatelor aliate de pe frontul Român. După ce bravele mele regimente din armata II-a, cot la cot cu vitejii lor fraţi de arme din armata IV rusă au alungat pe vrăjmaş din poziţiile ţinute atât timp, armata I, împreună cu corpurile VII şi VIII ruse au ştiut să ţină în respect valurile inamice ce încercase a rupe frontul la nord de Focşani. Mărăşti, Mărăşeşti, Panciu şi Oituz, sunt nişte nume cari constitue titluri de glorie pentru trupele ce au luptat şi sângerat acolo.

Cu piepturile voastre aţi ridicat un zid mai tare ca granitul. Voinţa voastră, vitejia copiilor ţărilor noastre aliate au pus o stavilă potopului vrăjmăşesc, ce a voit să se reverse asupra câmpiilor Moldovei, spre a purta valurile sale şi mai departe până în sânul Rusiei. Cu mândrie mă uit la voi şi vă aduc mulţumirile mele călduroase şi recunoştinţa mea ofiţerilor şi trupei, cari v'aţi purtat atât de bravi. Onoare acelor cari şi-au lăsat viaţa pentru apărarea patriei lor!

Ne mai aşteaptă noi lupte, noi sforţări, noi jertfe ni se impun, căci vrăjmaşul tot va mai ţine capul sus. Nu uitaţi o clipă, că drumul spre biruinţă duce numai într'o singură direcţie, înainte; numai învingând pe vrăjmaş, puteţi realiza străduin-

www.digibuc.ro

ţele voastre. Aţi dovedit până acum că puterea voastră de rezistenţă e mai tare ca năvălirile duşmanului, iar vitejia voastră mai mare ca numărul lui. Va veni momentul când voi veţi fi năvălitorii, când veţi purta trupele voastre înainte, pentru a a alunga pe vrăjmaş de pe pământul care nu este al lui, căci cât timp mai este un picior pe pământul vostru, biruinţa nu e desăvârşită.

Vitejia ce aţi arătat până aci îmi dă dreptul să privesc cu încredere viitorul căci luptăm pentru lucrurile noastre cele mai sfinte şi cauza noastră e justă, de aceea şi biruinţa trebue să fie a noastră.

FERDINAND.

12/25 August, 1917.

Trupele citiră ordinul de zi şi căpătară noi puteri în formidabila luptă din care România eşià sau strivită, sau eşià o România mare şi puternică, o România glorioasă şi mândră.

Sfârşitul ne va arăta cum avea să iasă din această luptă Ţara românească.

www.digibuc.ro

XX.

LUPTELE CONTINUĂ.

Trecu o lună împlinită în care trupele noastre luptară zi şi noapte şi printr'o cerbicie fără seamăn zăgăzuiră puhoiul duşman, ce amenința să se reverse peste Moldova şi să ajungă până în câmpiile Odesei...

In acele ultime încăerări a rămas celebră lupta dată pentru posedarea Piscului Cocoşila, care era unul dintre principalele obiective ale adversarului.

Poziţiunea era ocupată la început de

www.digibuc.ro

Ruși. Șezuseră pe poziție, petrecându-și viața tihnit, atât timp cât nu fusese nici un atac.

Dar când într'o dimineață bârnile adăposturilor începură să tremure și obuzele să trosnească înfricoșetor, fiecare căuta să-și găsească refugiul îndărăt...

In urma lor veniră Nemții... dar pentru puțin timp, căci Românii erau în apropiere, gata de noi încercări și de noi sacrificii.

Atac! Urale! Ochii închiși, baioneta înainte și bravele companii reluară poziția!

Astfel Piscul Cocoșilă rămase în mâinile noastre și dușmanul fu țintuit și aici locului, ca și în celelalte părți! Oricât își întinsese el atacurile spre Nord, la Muncelul-Mânăstioara, nu reuși să aibă nici un succes, ci din contră, nu făcu altceva decât să presare plaiurile și văile cu morți și să cunoască și mai bine vitejia românească.

* * *

Documentez aceste lupte cu comunicatele oficiale ale zilelor de atuncea.

www.digibuc.ro

14/27 August 1917.

După mai multe atacuri şi contraatacuri ale inamicului, care a fost respins sângeros, trupele române au rămas în stăpânirea Piscului Cocoşilă.

Un avion al nostru atacat de trei avioane inamice a primit lupta şi a doborât pe unul dintre avioanele duşmane.

15/28 August 1917.

La Nord de Şuşiţa după un bombardament violent de artilerie inamicul a deslănţuit un atac între Ireşti şi Mânăstioara. Lupte în curs.

16/29 August 1917.

Intre Doftana şi Oituz mai multe atacuri inamice au fost respinse.

In sectorul Nord Ireşti-Margaleci, Muncel-Mânăstioara lupte în curs.

17/29 August 1917.

Lupte la Grozeşti şi în sectorul Iveşti-Mangalaci-Muncel-Mânăstioara.

In cursul acestor lupte s'a distins în mod eroic Regimentul 18 Gorj, care şi-a

www.digibuc.ro

menţinut poziţiile, respingând sângeros numeroasele atacuri date de inamic cu forţe superioare.

In urma faptelor de arme pe cari le

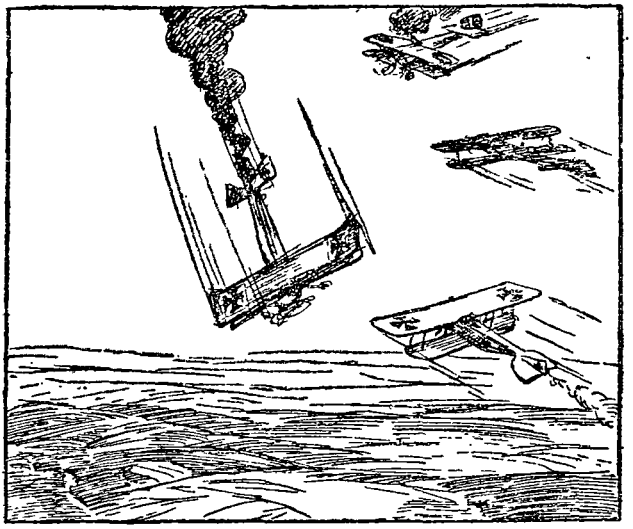

...Un avion al nostru atacat de trei duşmane, a doborât unul dintre ele...

citează comunicatul oficial şi a altor multe săvârşite înainte drapelul Regimentului Gorj fu decorat cu «Mihai-Viteazul», iar faima lui se duse în toate unghiurile ţării povestind lumei de vitejiile fiilor Olteniei.

www.digibuc.ro

XXI.

ULTIMELE LUPTE.

Luptele continuau, când din spre Soare-apune ne vine vestea că Mareşalul Makensen trimite spre frontul Mărăşeşti-Oituz trenuri întregi cu trupe luate dupe alte fronturi.

Ostăşimea le aşteptà...

Intre acestea se dădù formidabilul atac dela Muncelul unde inamicul după obişnuita pregătire de artilerie, a pornit la atac, impetuos ca în primele zile.

Crezuse şi de astădată că va aveà suc-

*

www.digibuc.ro

ces şi ca dovadă dăduse ordinele de rigoare pentru ocuparea unor localităţi din dosul frontului român. Ordinile găsite la prizonieri dovedesc aceasta în mod îndestulător.

Şi în acest atac îşi presărară terenul cu morţi şi încă unul dintre germenii dizoluţiei intră în armata împărătească.

Trecuseră 35 zile de lupte fantastice, când trenurile cu trupe nemţeşti, cari veneau se opriră...

Aşteptau...

Un ordin nou le schimbă destinaţia şi maşinile fiind întoarse trenurile porniră îndărăt în spre Soare-Apune.

Fraţii Italieni începuseră măreaţa lor ofensivă şi edificiul duşmanului puternic zguduit la Mărăşeşti-Oituz, începuse să trosnească din temelii.

Zeci de mii de prizonieri mergeau spre Roma...

* * *

Dar Kaizerul se pornise de mult spre ţara Românească.

www.digibuc.ro

Pornit de mult, acum ajunsese în Muntenia.

Crudă deziluzie pentru el, care erà învăţat să nu cunoască împotrivirea.

Venit la Mărăşeşti, privì lung imensele cimitire cu mii de cruci albe şi apoi cerù să fie dus unde-va sus, de unde să poată cel puţin privì spre ţara liberă a celor ce avuseră victoria. Par'că ar fi voit să vadă dacă acolo e tot pământ ca şi în alte părţi, dacă arborii cresc la fel cu cei din alte ţări, dacă oamenii sunt asemănători, celor pe cari îi mai văzuse el până atunci.

Atât de curios îi păreà că «eroica sa armată» nu putuse trece peste acea armată fără pompă multă, fără haine de mătase şi cisme uniforme, fără gaze şi flamen-werfer, dar cu suflet, mult suflet, mult idealism şi multă încredere în drepturile şi destinele sale...

Impăratul fù dus pe cota 1001, Măgura Odobeştilor.

Privì...

Şi apoi plecă, ca umilul trecător, cari priveşte pe fereastră la petrecerea din o

www.digibuc.ro

casă mare, unde nu e invitat şi apoi pleacă mai înainte liniştit...

Aşa i s'a întâmplat şi Impăratului german în ţara românească.

* * *

Marile lupte erau sfârşite la începutul lunei Septembrie, căci furtuna nemţească trecuse şi se izbeà de alte fronturi.

Luptele gigantice, în cari oştirea noastră dovedise atât spirit de sacrificiu, arătase tuturor înalta noastră valoare şi de aceia felicitările veneau din toate colţurile lumei, slăvind eroismul micului popor latin de la gurile Dunărei.

In mijlocul nebuniei generale a bolşevismului rusesc, care îl împrejmuià şi îl minà, poporul Român a ştiut să aprecieze cum se cuvine acele mişcări anarhice — proprii numai popoarelor sălbatice — şi ca o santinelă a civilizaţiei a stat neclintit, neîntinat la postul, pe care Roma i l-a dat acum 2000 de ani în bazinul Dunărei.

Luptele dela Mărăşeşti-Oituz formează

www.digibuc.ro

pagina cea mai strălucită din luptele de pe frontul Oriental, în războiul lumei şi nu poate nimeni să le compare decât cu grozavele lupte dela Verdun şi Ypres.

Entuziasmul pentru frumoasa noastră victorie erà de nedescris. Simţià fiecare mândria de a fi Român, se închina ori cine în faţa acelui ce luptase la Mărăşeşti-Oituz.

www.digibuc.ro

XXII.

ÎNCHEERE.

De-alungul frontului au rămas ruinele marelui măcel.

Târgul-Ocna, Grozeşti, localităţi frumoase şi pline de viaţă sunt distruse din temelii, dărâmate, arse...

Iveşti, Panciu, Mărăşeşti, Cozmeşti, Furceni sunt o masă de ruine fumegânde, pe cari populaţia reîntoarsă la vetre plânge lacrimi amare.

Oameni mulţi plâng printre dărâmături.

Unii plâng avutul pierdut, alţii pe pă-

www.digibuc.ro

mântul încă proaspăt plâng pe eroii căzuţi în luptă...

. . . . . .

Şi dacă tu, călător, neştiutor, vei vreà

...Nu mai este zăgaz între noi şi fraţii de dincolo...

să ştii vreodată unde a fost frontul în îngrozitoarea bătălie Mărăşeşti-Oituz, atunci îndreaptă-ţi pasul printre miile de morminte, aruncate în dezordine, mergi printre şirul nesfârşit de cruci albe: într'o

www.digibuc.ro

parte ale inamicului, în partea cealaltă ale neuitaţilor noştri fraţi...

Şi astfel vei aflà în mod netăgăduit pe unde s'au petrecut luptele de basm, cari aveau să făurească România unită a tuturor Românilor...

In sufletul tău vei simţì fiorul sufletelor eroilor morţi, cari colindă plaiurile ţărei, inima îţi va bate mai puternic, sufletul ţi se va înălţà mai sus şi-ţi vei iubì ţara cu mai multă căldură!...

Vei simţì asta mai mult ca oriunde pe locul unde altădată fusese frontul Mărăşeşti-Oituz.

www.digibuc.ro

DE ACELAŞ AUTOR:

Războiul nostru, schiţe şi note de campanie «Minerva», 1918.

Lupta dela Mărăşeşti-Oituz. «Minerva», 1919.

Idilă de dragoste, roman, 1914.

Va apare în curând:

La guerre de peuple, cu un autograf al M. S. Regina Maria a României. Paris. Libr. Hachette.

The Roumanian war, Londra.

Războiul nostru, completat cu părţile suprimate de cenzura germană.

In lumea sufletelor, roman filozofic, cu o prefaţă de d-l C. Rădulescu-Motru, profesor universitar.

Va mai fi război? Organizaţia Statelor şi Războaele. Studiu.

Absentelsmul în dreptul civil.

Idilă rusă, schiţe şi poezie în proză.

Traduceri.

---

www.digibuc.ro

A APĂRUT :

RĂZBOIUL NOSTRU

SCHIŢE ŞI NOTE DE CAMPANIE

DE

VIRGILIU ŞTEF. SERDARU

CAPITOLE :

TURTUKAIA.
LUPTELE DIN DOBROGEA.
LUPTELE DIN ARDEAL.
TRECEREA DUNĂREI.
RETRAGEREA.
CAŞIN-OITUZ.
OFENSIVA DELA MĂRĂŞTI.
PE FRONTUL SIRETULUI.
TRIUNGHIUL MORŢEI.

De vânzare la toate librăriile. Preţul 4.50 lei.
Depozit general la Librăria *C. Sfetea.*

TIPARUL TIPOGRAFIEI «MINERVA», BUCUREŞTI.

www.digibuc.ro